LJUBLJANSKI

DNEVNIK

Cena: 5 dinarjev

Ljubljana, petek 10 avgusta 1951 — Štev. [illegible] — Leto [illegible]

Sprejem pri maršalu Titu

Ameriško ljudstvo bo imelo v svoji borbi za mir naše ljudstvo vselej na svoji strani

Brioni, 10. avg. (Tanjug). Maršal Tito je sprejel včeraj opoldne na Brionih izredneza in pooblaščenca veleposlanika ZDA v Jugoslaviji g. Georga Allena z ženo, svetnika veleposlaništva in poverjenca odposlanca pri izpolnjevanju programa pomoči g. Richarda Allena s skupino opazovalcev, delegiranih v zvezi z razdelitvijo pomoči ZDA naši državi, ekonomskega svetovalca veleposlaništva g. Emila Despera in zastopnika ameriškega tiska v Jugoslaviji.

Pri sprejemu so bili navzoči minister zvezne vlade Milentije Popović, podtajnik minister dr. Slaven Smodlaka, namestnik ministra-predsednika Sveta za blagovni promet Ljubo Babić in pomočnik ministra za zunanjo trgovino Stanislav Kopčok.

Po pozdravih in predstavljanju se je maršal Tito zahvalil v imenu vlade in ljudstva naše države ljudstvu in vladi ZDA za pomoč Jugoslaviji:

»Rad bi vam — je dejal maršal Tito — rekel nekaj besed v zvezi s pomočjo, ki so jo dale ZDA našemu ljudstvu. Niesmo bil nazoč pri slovesnosti ob prihodu poslednje ladje z Zvizi iz kontingenta pomoči. Rad bi pa izkoristil to priložnost, da izrazim svojo zahvalo ameriški vladi in ameriškemu ljudstvu, ki sta nam dala to pomoč v času, ko smo jo najbolj potrebovali, v času, ko je naše domovino prizadela elementarna nesreča — suša. Naše ljudstvo visoko ceni to prijateljsko potezo, to razumanje ameriške vlade in ameriškega ljudstva do naše države tembolj, ker ta pomoč ni prva, saj smo takoj po vojni dobili pomembno pomoč od Unre, o čemer smo že govorili. Razen tega ceni naše ljudstvo tudi to, ker smo pri ameriški vladi, zlasti pa pri gospodu predsedniku Trumanu našli razumevanje glede dajanja ekonomske pomoči naši državi.

Ob tej priložnosti bi se rad rekel, da se ne strinjam s stališčem nekaterih časnikov, ki pišejo, da je ekonomska pomoč Jugoslaviji tveganje, ki se ne izplača. To ni samo splošen, marveč tudi posamezni pojav v zapadnem tisku. To pa je stvar, ki žali naše ljudstvo in tudi ameriško ljudstvo, saj se vsi zavedamo tega, da daje ameriška vlada našemu ljudstvu pomoč zato, ker meni, da jo le-to potrebuje in da jo zasluži ne le zato, ker je bilo ljudstvo Jugoslavije zaveznik Amerike v veliki vojni proti osvajalnim ciljem fašizma, marveč tudi zato, ker je naše ljudstvo danes na strani tistih sil, ki se bore za mir. Ameriška vlada in ameriško ljudstvo bosta imela v svoji borbi za mir naše ljudstvo vselej na svoji strani.

Mislim, da je ameriška vlada poslala svojo pomoč Jugoslaviji, ker je imela prav tem pred očmi. Mi cenimo dobljeno pomoč zlasti zavoljo tega, ker ameriška vlada ni prišla tem zahtevam določenih političnih in drugih odstopov, ki bi krnili ugled našega, prav tako pa tudi ameriškega ljudstva. Mislim, da je prav to najpravilnejša pot za tesno sodelovanje med našo državo in Ameriko.

Na koncu bi se rad zahvalil gospodi, ki je bila takaj opazovalec pri izpolnjevanju programa pomoči in razdelitve, zlasti pa gospodu Richardu Allenu, ki je znenadna pošiljal objektivna poročila Ameriki v zvezi z razdelitvijo pomoči, s čimer je tudi pripomogel, da so pomoč nemoteno dobili tisti, ki so jo potrebovali. Prav tako bi se rad zahvalil veleposlaniku g. Allenu, ki je že od samega začetka storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi naša država to pomoč dobila.«

Z maršalom Titom je spregovoril veleposlanik gospod George Allen, ki je dejal:

»Dovolu sem razumel, kar ste Vi pripomnili in rad bi rekel, da mi vsi, ki smo imeli zveze s to stvarjo, nismo bili gotovi, ko je bila vlada ZDA prvikrat zaprošena za pomoč oktobra l. 1950, kako se bo na koncu vse to izteklo. Jugoslovanska vlada je zaprosila za pomoč, ne da bi bila že v naprej prepričana, da bosta ameriška vlada in ameriško ljudstvo ugodila njeni zahtevi. Toda sedaj je povsem jasno, da je jugoslovanska vlada s to zahtevo in s pošteno obrazložitvijo svojega položaja stremela za tem, da bi odkrito povedala, kako je z njo in da bi vprašala, kaj lahko mi ukrenemo pri tej stvari. Prepričan sem, da takrat nihče ni mogel predpostaviti niti Milentije Popović niti Boris Kidrič niti Vladi Popović in tudi ne maršal Tito, da bo v šestih mesecih dobavljenih več kot 500.000 ton raznega blaga Jugoslaviji na račun pomoči. Druga negotovost, ki sem jo imel tedaj pred očmi, je bilo vprašanje, ali se bomo lahko po 9 mesecih sestali, in sicer ali se bomo sestali kot boljši prijatelji kot smo bili spočetka.

Seveda sem zadovoljen, da sta ameriška vlada in ameriško ljudstvo ustregla vsem merj zahtevam Jugoslavije. Kar zadeva mojo udeležbo v tej zadevi, sem posebno zadovoljen z dejstvi, kakršna so, saj lahko danes iskreno trdimo, da se izkušnje, ki smo jih imeli, privedle do boljšega razumevanja in do prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Ameriko. V teh devetih mesecih smo obiskali več sto okrajev in ne samo to, razgovarjali smo se tudi s predsedniki ljudskih odborov, predsedniki komisij za razdelitev blaga. Ne bi bil popolnoma iskren, če bi trdil, da so bili naši opazovalci v vsakem primeru sprejeti z neposrednim razumevanjem in pripravljenostjo. Prepričan pa sem, da lahko gospodu

Nadaljevanje na 2. strani

Gospod Bevan v Splitu

Split, 10. avgusta (Tanjug) Včeraj je prispel iz Dubrovnika v Split s. Bevan s svojo ženo. V Splitu je tudi poslanec laburistične stranke g. Robinson z ženo.

Uglednim gostje so si danes ogledali znamenitosti Splita. Jutri popoldne pa bodo z letalom odpotovali v Zagreb.

Danes opoldne se bodo zopet sestali

Zastopniki obeh vojsk k pogajanju v Kesongu

Delegacija Severnokorejcev in Kitajcev sprejela Joyev predlog za nadaljevanje pogajanj —

Tokio, 10. avgusta. Admiral Joy, šef misije ZN za premirje na Koreji, je obvestil severne delegate, da je pripravljen nadaljevati z razgovori. Nejgova delegacija bo pripravljena za nadaljevanje razgovorov ob 13.30 uri popoldne po koreiskem času danes. Joy je poudaril, da se bodo pogajanja obnovila pod pogojem, da severni ne bodo več krili neutralnosti poslopja Kesonga. Radio Peking je včeraj zagotovil, da ne bo nevtralno področje več kršeno.

Iz štaba delegacije ZN za premirje poročajo, da so severni delegati sprejeli predlog admirala Joya o nadaljevanju razgovorov za premirje.

Severnokorejski listi zjutraj trdijo, da skušajo Amerikani obdržati področje severno od 38. vzporednika, da bi imeli dodiskoden deško za napade na Kitajsko in SZ.

Ameriške oborožne ministrstvo poroča, da so poizvedovalni oddelki ZN na zahodnem odseku bojišča naleteli na nov odpor. Kitajci in Severnokorejci poiiiiiiio okrepitve v stari železni trikot, pri čemer pa ih ovirata ameriško letalstvo in topništvo.

Poročevalec Associated Press, ofiče za zvezo z delegacijo Združenega poveljstva, je izročil včeraj Nam Ilovo poslanico, v kateri protestira proti kršitvi sporazuma o nevtralnosti cesta med Fenjangom in Kesongom. Poslanica trdi, da sta 7. avgusta dve letali Združenega poveljstva obstreljevali strojnico na cesti Kesong—Fenjang, 6 km severno od Sibojsja, kitajski kamion, ki je prevažal gradivo, preskrbo kitajsko-severnokorejske delegacije. V poslanici je nadalje rečeno, da je bil kamion vidno označen z belo zastavo.

Na odgovoru na poslanico generala Nam Ila je vodja delegacije Združenega poveljstva general Turner Joy poudaril, da je po sporazumu o prostem prehodu kitajskih vozil po tej cesti, kitajsko-severnokorejsko poveljstvo dolžno poprej obvestiti Združeno poveljstvo o gibanju slehernega vozila.

Kakor poroča agencija France Presse, smatrajo v Tokiu dosežbo generala Nam Ila kot poizkus, da bi dokazal, da niso je kitajske enote, temveč tudi čete Združenega poveljstva krile sporazum o nevtralnosti področja, kjer so razgovori.

Jelovina s Himalaje za izdelovanje časopisnega papirja

New Delhi, 10. avg. (Tanjug). V okviru programa tehnične pomoči organizacije OZN za prehranjevanje i stroviju bodo inozemski strokovnjaki pregledali in ocenili velike površine v indijskem delu Himalaje.

Kakor poroča Reuter, sodijo strokovnjaki, da propade vsako leto za trohnobo okrog 75.000 ton himalajske jelovine. Teh velikanskih kolčin lesa do sedaj niso izkoriščali zaradi prevozih težav. Sedaj imaje namen, da bi jelov in smrekov les uporabili za izdelovanje časopisnega papirja v Indiji, ki je glede tega predmeta popolnoma odvisna od inozemstva.

56 milijard za ameriško vojsko

Washington, 10. avg. (Tanjug). Ameriški predstavniški dom je sprejel vojaški proračun v rekordni visini 56 milijard dolarjev za proračunsko leto, ki se bo končalo 30. junija 1952.

Ta znesek je dejansko za 1,5 milijarde dolarjev manjši od vsote, ki jo je zahteval predsednik ZDA. Vendar je predstavniški dom odklonil dodatni predlog republikancev, v katerem se predlaga, naj bi člevilo ameriških čet, ki jih lahko pošljejo v Evropo, omejili na šest diviizij. Predlog vojaškega proračuna je bil predložen senatu.

Ameriški avtomobilski delavci

se zelo zanimajo za naše delavske svete

Radi bi videli naše državo in kako delavski sveti v praksi delajo

Detroit, 10. avgusta (Tanjug). Velika ameriška delavska zveza avtomobilskih delavcev, ki ima približno 1.250.000 članov, spremlja z velikim zanimanjem razvoj delavskih svetov v Jugoslaviji in udeležbo delavcev pri upravljanju industrije. Funkcionarji tega sindikata so v razgovoru z dopisnikom Tanjuga izrazili željo, da bi se natančneje seznanili s položajem in vlogo delavskega razreda v Jugoslaviji.

Izrazili so željo, da bi sami videli, kako v praksi delujejo delavski sveti in ostale oblike delavske udeležbe pri upravljanju gospodarstva. Sodijo, da bi bilo naš vse koristno, če bi v bližnji bodočnosti nihova delegacija obiskala Jugoslavijo in da bi jugoslovanska sindikalna organizacija prišla na obisk v ZDA.

ZDA štejejo čez 154 milijonov prebivalcev

Washington, 9. avgusta (Tanjug). Po uradnih statističnih podatkih, ki so jih objavili v sredo, so imele ZDA leto 1. julija 154.353.000 prebivalcev, vštevši tudi ameriške vojake, ki služijo v tujini. Po zadnjem popisu prebivalstva Jani aprila je bilo število prebivalcev v ZDA tedaj 151, 132,000.

Stavka v Čilu

Santiago de Chile, 10 avg. Davi se je v Čilu začela splošna stavka vseh bančnih nameščencev. Iz solidarnosti z bančnimi nameščenci, ki stavkajo v Londonu in Južni Ameriki, Agencija France Presse poroča, da si čilski minister za delo prizadeva nastali spor rešiti.

Filmski festival v Benetkah

Benetke, 10. avgusta. (Tanjug): V sredo se je v Benetkah začel filmski festival dokumentarnih in znanstvenih filmov. Predvajali bodo tudi nekatere uspele otroške filme. Na festivalu bodo vrteli tudi jugoslovanski film »Dečko Mitas«.

Kanada povečuje proizvodnjo jekla

Ottawa, 9. avgusta (Tanjug). Da bi ubezjala sedanje pomanjkanje jekla, namerava Kanada povečati proizvodnjo te kovine za približno 30 %. Pričakujejo, da bo letošnja kanadska proizvodnja jekla znašala okrog 3,25 milijonov ton, vzume potrebe pa so ocenjene na nad 1,2 milijona ton. Samo eno pc detje, kanadska družba za jeklo, ima investicijski program v vrednosti 50 milijonov dolarjev.

Vroče poletne popoldneve si vsakdo rad poišče sence pod drevjem tivolskega parka. Lepi, skrbno negovani nasadi prepletajo prijeten ljubljanski park pod Roznikom.

Albanski vojaki vdrli čez mejo

in skušali ugrabiti našega gran čarja

Zaradi odločnega ravnanja našega graničarja so se morali napadalci umakniti

Beograd, 10. avgusta (Tanjug). Skupina 15 albanskih vojakov je napadla v sredo ob eiih po północi jugoslovansko območno stražnico in skušala ugrabiti jugoslovanskega obmejnega strażarja. V tej skupine razdeljeni albanski vojaki so prodrli 150 metrov na jugoslovansko ozemlje, da bi s treh strani napadli jugoslovansko obmejno strażnico »Sv. Naum« in zajeli jugoslovanskega strażarja, ki je stal blizu obmejne strażnice. Ko je jugoslovanski strażar opazil 15 metrov pred seboj prvo skupino albanskih vojakov, ki se je bližala severnemu bregu Ohridskega jezera, je začel nanje streljati z brzostrelko. Prihiteli so še drugi naši graničarji in napad albanskih vojakov odbili, da so se morali napadalci umakniti z jugoslovanska ozemlja.

Dve uri pozneje so pri pregledovanju terena opazili nekega albanskega vojaka, ki se je skril približno 200 metrov daleč na jugoslovanskem ozemlju. Poročilo se mu je pobegniti na albansko ozemlje, se preden se mu je jugoslovanska obmejna patrulja približala.

Razen dveiia jugoslovanskega obmejnega strażarja Ivana Simeca, ki so ga ubili romunski vojaki, dzrnih oboroženih izzivanj in vpadov na jugoslovansko ozemlje, ki so jih zakrivili bolgarski in madžarski vojaki, je bil namen tudi tega napada albanskih vojakov na naše obmejno strażnico usvariti ozračje negotovosti in strahu pred vojno terpodpreti komisiofmesko propagando, ki zadnje dni širi vesti o dozdevnih bojih v Jugoslaviji.

Dva vojaka priteža la iz Romunije

Novi Sad, 10. avgusta (Tanjug): V Jugoslavijo sta prišezala dva romunska vojaka, Radu Djordje, pripadnika romunske graničarske enote v Temišvari, je prihežal 1. avgusta, graničar Perea Vasilije pa 3. avgusta. Oba romunska vojaka sta prosila za azil v Jugoslaviji.

Belogvardejci zamenjujejo romunske uslužbence

Novi Sad, 10. avgusta (Tanjug): V sovjetsko-romunskih mešanih družbah tudi na nižjih mestih zamenjujejo Romune z Rusi. Kakor so izpovedali begunci, zamenjujejo inženirje in niže vodilne osebe z belogardejci, ki so po prihodu Rdeče armade sprejeli sovjetsko državljanstvo. Na višjih vodilnih mestih že davno ni Romunov. Vsi pilotj sovjetsko-romunske družbe za letalski promet so sovjetski državljani.

Železniška nesreča pri prevozu deportirancev

Novi Sad, 10. avgusta (Tanjug): Po vesteh iz Romunije, ki jih prenaša »Slobodna Vojvodina« sta na postaji Topler trčila dva vlaka, ker je prišlo preobremenjena zaradi prevoza deportirancev. Brzovlak se je zaletel v tovorno kompozicijo, ki je vozila deportirance, pripadnike jugoslovanske manjšine. Pri tem je bilo ubitih več oseb.

Harriman bo prevzel novo nalogo

posredoval bo v sporu zaradi blokade Sueza

Arabska liga odločno vztraja na blokadi prekopa — Mosadik sprejel Stokesa

Washington, 10. avg. (UP) Predsednik ZDA Truman je izjavil danes na tiskovni konferenci, da bo z veseljem pristal na to, da bi njegov posebni svetovalec Averel Harriman odšel v Kairo in pomagal rešiti vprašanja v zvezi z blokado Sueškega prekopa.

V Washingtonu sodijo, da bi lahko Harriman, ki je pripomogel k začetku razgovorov za rešitev anglo-perzijskega petrolejskega spora, prav tako prispeval k zaključku kompromisno rešitev spora, ki je nastal v zvezi z egiptovsko blokado Sueškega prekopa. Ta spor je sedaj pred Varnostnim svetom, vendar je vet odločil odložitev, ko bi omogočil morebitno rešitev vprašanja po diplomatski poti.

Egiptovski zunanji minister Saleh El Din se je seiel včeraj z generalnim tajnikom Arabske lige Azam Pašo. Sestanek je bil sklican v zvezi z morebitnim začetkom vsearabske akcije v primeru da bi Varnostni svet sprejel sklep o ukinitvi blokade Sueškega prekopa.

Prav tako se je Saleh El Din danes razgovarjal o tem vprašanju z iraškim poslanikom v Kairu. Mislijo, da bo zahtevala egiptovska vlada v primeru, če bi Varnostni svet sprejel omenjeni sklep, posebni sestanek političnega odbora Arabske lige zaradi sprejetja ustreznih nasprotnih ukrepov.

Perzijski predsednik vlade dr. Mosadik je sprejel včeraj popoldne vodjo britanske delegacije Richarda Stokesa in se z njim razgovarjal približno 2 uri.

Po uradnem sporočilu o tretji seji britanskih in perzijskih predstavnikov je bil sestanek posvečen govoru Donalda Fergussona, pomočnika britanskega ministra za gorivo, ki je izjavil, da Velika Britanija pri nacionalizaciji industrije in kakšne so posledice te nacionalizacije.

Agencija France Presse poroča, da je vodja perzijske delegacije po tem izjavil, da Fergussonovi besede niso mogle prepričati Perzijcev. Po njegovih besedah ni mogoče nacionalizacije rudnikov v Veliki Britaniji vzporejati z nacionalizacijo perzijskega petroleja, ker so bili rudniki privatna last, perzijski petrolej pa last tuje države.

VREMENSKA NAPOVED za soboto 11. t. m.

Pretežno lepo vreme. Temperatura do 29 Celzija.

Okrog 100.000 ljudi so že izseliti

iz Budimpešte in jih odgnali na prisilno delo

Protestna akcija židov — Pred kongresom stranke delovnih ljudi so zaprli 5000 meščanov, šele sedaj izpuščajo prve

Novi Sad, 10. avgusta (Tanjug). Novosadski časopis »Magyar Szo« piše po poročilih iz Budimpešte, da že vedno trajajo izseljevanja, ki so se začela lesto maja in junija. Osebe, ki so označene kot »nezaželene«, izselijo ne glede na družbeno pripadnost, starost in spol. Število izseljenih je narasilo na 100.000.

Pregnanci so razseljeni v tri skupine: prva skupina odhaja v taborišča, druga je internirana v določenih krajih in nima pravice svobodnega gibanja, tretja pa je internirana v določenih krajih z omejeno pravico gibanja. Vse te osebe so »odločene« za poljska in druga dela in so dejansko na prisilnem delu. Židi, ki jih je prav tako prizadelo to izseljevanje, so nosili v Budimpešti in v znak protesta rdeče trakove okrog rokava kot v času nihovega preganjanja pod hitlerjevo okupacijo.

Taoorška so v bližini Solmoka in Bokeszabe.

Po vesteh iz Madžarske so šele sedaj izpustili prve priporniie od 5000 meščanov Budimpešte, ki so bili aretirani pred kongresom stranke madžarskih delovnih ljudi. Od februarja t. l. so bili zaprti v zaporih na cesti Kerspese in v vojašnicah Budaeka, kamor so jih stlačili v skladu s predkongresnimi »varnostnimi ukrepi«.

Madžarska obiavsva niso navedla nikakršnega razloga, zakaj so bile te osebe aretirane, vendar so članom njihovih družin obljubili, da bodo spuščeni takoj po kongresu, ko bodo Budimpešto zapustili tuji delegati, vendar so jih doslej spustili samo nekaj.

Izpuščeni pripovedujejo, da so hrana, ravnanje in zdravstvene razmere v budimpeških zaporih takšni, da so že mnogi ujetniki izdihnili v zaporu.

Informacijska urada v Varšavi in New Yorku zapria

Washington, 10. avgusta (Tanjug). Kakor je bilo uradno sporočeno, je poljska vlada zahtevala, naj zaprejo ameriški informacijski urad v Varšavi. ZDA pa so kot odgovor takoj ukazale, naj se v New Yorku zapre poljski informacijski urad.

United Press dodaja, da je bil informacijski urad v Varšavi zadnji, ki so ga imele ZDA v Vzhodni Evropi. Zunanje ministrstvo ZDA obtožuje poljsko vlado, da je brez slehernega razloga ovirala izmenjavo informacij med Ameriko in Poljsko.

Radikalsocialisti bodo sodelovali v Plevenovi vladi

Pariz, 10. avgusta. (AFP) Upravni odbor in parlamentarna skupina radikalsocialistične stranke sta izjavili, da bosta sodelovali v Plevenovi vladi. Kakor mislijo politični opazovalci, bo ta sklep radikalsocialistov olajšal Plevenu sestavo vlade.

Italijanska skupščina odobrila sedmo De Gasperijevo vlado

Rim, 10. avgusta (Tanjug). Včeraj je izglasovala italijanska skupščina zaupnico, sedmi De Gasperijevi vladi z 291 glasovi. Proti izglasovanju zaupnice De Gasperijevi vladi je glasovalo 175 poslancev. 42 poslancev pa se je glasovanja vzdržalo. Proti De Gasperijevi vladi so glasovali komunisti, Nennijevi socialisti, neofašisti in del liberalcev.

Med današnjo razpravo v skupščini je prišlo do ostrega spora med komunističnimi in krščanskodemokratskimi poslanci, vendar so se pretepu izognili zaradi pokrepovanja uslužbencev skupščine.

Z današnjo sejo je italijanski parlament zaključil delo. Znova se bo sešel sredi septembra.

Po pisanju današnjega tiska je De Gasperijeva zmaga v senatu minimalna in je bila dosežena samo zaradi tega, ker socialdemokrati niso prišli na sejo. Kar zadeva število glasov, ki jih je dobil De Gasperi v skupščini, je bilo zmerom, da je večje, kot pa so pričakovali.

Magnanijev govor v Italijanski skupščini

Rim, 10. avgusta (Tanjug) Bivši komunistični poslanec Valdo Magnani je v sredo govoril po Italijanski skupščino. Grajal je gospodarsko politiko italijanske vlade in jo imenoval politiko velikih monopolov.

Dejal je, da bi morala Italija zavzeti nevtralno stališče do vzhoda in zahoda. Magnani je izjavil, da hoče ZSSR vsiliti svoj politični sistem drugim državam, medtem, ko hoče socializem, da bi mnoštvo v vseh državah svobodno odločale o svoji ureditvi. Po mnenju Magnanija Italija ne bi smela podpirati politike Atlantskega pakta, marveč podpreti vse pobude za ublažitev napetosti. Magnani je glasoval proti novi italijanski vladi.

Ali Kočevska dovolj izpolnuje naša pričakovanja?

Na kočevskih državnih posestvih si že nekaj let sem prizadevajo, koliko vedo in znajo, da bi za del slovenske zemlje preuredili v razvito kmetijsko področje. To seveda ni lahka naloga, kajti kočevski Nemci so v zadnjih desetletjih svojega bivanja v teh krajih močno zanemarili kmetijstvo. Vendar lahko rečemo, da je danes na Kočevskem kljub temu že nekoliko drugače, kot je bilo še pred nekaj leti.

Ovčja čreda na kočevskih pašnikih

Ena poglavitnih nalog državnih posestev na Kočevskem je: kar najbolj izkoristiti izredne pogoje, ki jih tod nudi narava za razvoj živinoreje. Letos se na prostranih pašnikih pase že tisoče repov. Letošnji plan odkupa živine so posestva že izpolnila. Na prvi pogled ni kočevskih državnih posestvih teren že vse teče v najlepšem redu. In vendar temu še ni povsem tako, temveč se zaskakuje le ob marsikatere težave in napake.

Predvsem na posestvih je vedno manjka pridnih in kmetijskega dela vajenih rok. Na posameznega delavca pride po vel kot hektar orne zemlje, v Šeškarjih pa menda celo 100 ha na 7 ljudi. Zraven pristojno le pašnike in gozdove... Težko jim je, prav zares! In kaj je temu krivo? Tepe jih deloma to, ker niso obnovili dovolj stanovanj, kmor bi se delavci lahko vselili skupaj z družinami. Taki delavci namreč najbolj čutijo s posestvom. Letos pa so popravili komaj kakih 20 hiš. Mnogo prelmurskih delavcev je letos na spomladi odšlo na državna posestva v druge republike, zlasti v Belje, kjer prejemajo razen plače še dodatek v žitu. To so jim lani obljubili tudi na Kočevskem, toda ovalo je le pri obljubah, kar se kočevskim posestvom tudi močno očepije. Letos bi dali sezonskim delavcem tudi za dodatek, toda Belje jih je že prehitelo za kakih 14 dni. Tudi frosnih brigad, ki so prejnja leta pomagale pri kolju, letos ni. Prav tako je izostala obljubljena pomoč solvenske mariborske srednje kmetijske šole. Podoba je, da so se na to vrsto pomoči, ki ne more postati sistem, vse preveč navadili. Zato letos ne morejo mariborski srednješolci vedno bolje, kor je zdaj, ko se je plevel tako razbohotil, da pomaga le le kosa.

Košnjo so letos oddali v akord. Kosci prejmejo po 1.50 din za kg vskladiščenega sena. Računa, da bodo samo na južni strani Kočevske nakosili 2 milijona kg sena, ker je letos zelo dober hektarski donos, medtem ko so ga lani nakosili nekaj sto tisoč kilogramov manj. Vendar bo tudi letos ostalo mnogo travnikov nepokošenih.

Razen živine so posestva prodala letos tudi precej drugih kmetijskih pridelkov in proizvodov. Računajo, da bo samo juliza stran lahko poslala letos v mesta in industrijske kraje nad milijon kilogramov krompirja. Slabe pa je z mlekom, čeprav bi človek prvi hip mislil — ko se spomni mnoštva krav na Kočevskem — da ga oddajo dnevno na tisoče litrov. Poglavitna težava je s prevozom: precej časa traja, da prispe mleko v Kočevje, potem pa ga je treba prevažati le z vlakom. Takšen počasen prevoz, postavimo, v Ljubljano, seveda ne pride poleti v poštev. Zato na posestvih raje izdelujejo surovo maslo, tudi sir. Kočevske n.pr. kakih 120 kilogramov na dan.

Podoba je torej, da na kočevskih posestvih nimajo vse tiste, ki le nisu uspeli izkoristiti vseh možnosti, ki so jim dane, delno zaradi stvarno velikih težav, pa tudi zaradi mnogih neprebranih nagrb. Mesa in industrijska sredstva pričakujejo v prihodnje od nih že mnogo vel. kot so jim nudila doslej.

—ek.

Kakšen je pri nas pridelek žita?

Letos je žito dozorelo pozneje kakor lansko leto. Zato po nekaterih višinskih krajih žetev že zdaj ni končana. V nižinskih krajih, kjer je bilo že pred nekaj tedni vse pošteto, pa zaradi pogostega deževja niso mogli začeti pravočasno mlatiti. Zato tudi ni bilo možno prej natančneje ugotoviti, kakšen je letošnji žitni pridelek. Ko je žito že rasto, je rasla dobro kasalo. Kakšen je pridelek, pa lahko ugotovil pravzaprav šele ob mlačvi.

Ze pred nekaj tedni smo pisali, da je letošnja letina boljša od lanske, da pa vendarle ni prav dobra. Zdaj se je pokazalo, da ta ocena drži. Mnogo vode je napovedo deževje tudi v nižjih v okrajih Murska Sobota in Lendava. Največ škode je utrpela rž, ki je polegla in sta jo prerasla plevel ter grahorica. Kjer je voda dolgo časa stala, je bilo žito plesnivo. Tako je ugotovljen najslabši hektarski donos v okraju Lendava: rži 7 q na hektar, pšenice pa 9 q na hektar. Tudi v okraju Murska Sobota ni dosti bolje: rži je 8,5 q, pšenice pa 10,1 q na hektar. V teh krajih je torej žitni pridelek že slabši od lanskega. V vseh drugih krajih pa je bolji. Računajo, da znaša povprečni hektarski donos v Sloveniji 12,7 q pšenice ni 10,7 q rži.

Koliko škode pa je letos napravila toča? Lahko rečemo, da precej, toliko pa spet ne, kakor skušaja ponekod prikazati. Dejansko je letos toča prečej obširno prizadela 6 krajev (krajevnih ljudskih odborov) v kriškem okraju in 11 krajev v ptujskem okraju. Da nekateri kmetovalci prikazujejo večjo škodo kakor je v resnici, je razumljivo: radi bi dim bolj zmanjšali obvezno prodajo, ki je letos za žito še vedno v veljavi.

Pregled že omlačenega žita je pokazal, da je letos v zmu precej vlage, zaradi česar je nevarnost, da bi se odkupljeno žito v skladiščih kvarilo. To je narekovalo, da so odkup žita odložili za 8 dni. V glavnem bo letos izvršen odkup žita v avgustu in septembru. Ker pomenij odkup znatnim prispevek k preskrbi naših mest in industrijskih centrov s kruhom, ne bi smeli dopustiti, da se zavleče tako kakor lani. Do konca lanskega leta odkup prazaprav spioh ni bil končan, ampak se je zavlekel do letošnjega aprila. V mnogih okrajih so se vse prevež izgovarjali na lansko sušo.

Ponekod se širijo govorice, da bo letošnji plan odkupa žita tak zmanjšan, zato da je treba odkup zavlačevati. Te govorice so iz trte zvite in zlonamerne. Rodijo se pri takih kmetovalcih, pri katerih je jadikovanje o sprehudihe obvezah že stara pesem. Odkup določa zvezna uredba, zato je tudi ta isti jasno, da ga bo treba izpolniti in da noben kmetovalec, ki ima trške viške žita, ne bo oproščen obveznosti.

Po vseh nižinskih vaseh poljčanskega okraja so te dni začeli mlatiti, v večjih krajih imeti na skupno izporabljajo motorne mlatilnice ali mlatilnice na vitelj, le malokje mlatijo le z ročnim mlatilnicami.

L. V.

Govor maršala Tita

Nadaljevanje s 1 strani

Richard Allen potrdi mojo trditev, da sta celo v primerih, kjer nas niso sprejeli z razumevanjem, ukrenila gospod Babič in njegova organizacija potrebne korake, kako da se je v tem oziru prvotno nerazumevanje popravilo. Pripravljen sem izraziti svoje prepričanje, da se bodo ti nadvse prerčni odnosi, ki so se v teh devetih mesecih izgradili, nadaljevali in utrdili.

Maršal Tito je znova poudaril, da ga veseli, da je obstajalo tako dobro vzajemno sodelovanje in medsebojno razumevanje med organi za razdelitev pomoči ter je izrazil prepričanje, da bodo ti dobri odnosi ostali tudi v prihodnje.

V imenu skupine opazovalcev pri razdeljevanju pomoči je zatem opisal svoje vtise svetovalec veleposlaništva Richard Allen.

»Gospod veleposlanik — je dejal g. Allen — je natanko opisal sodelovanje med našimi in vašimi organi pri razdeljevanju pomoči. To je storil na enak način, tako da sem prepričan, da bodo tudi ostali opazovalci imeli isto mišljenje kot jaz, da je bilo spočetka značilno za celotni posel in naše izkušnje pri izpolnjevanju programa, da je določeno nerazumevanje jugoslovanskih uslužbencev kmalu zginilo, tako da je nastalo dobro sodelovanje. Ko je izvedlo do izredne izpolnitve programa ter navdalo z velikim zadovoljstvom mene ter ostale opazovalce, ki manjše zadovoljstvo ni bilo delati z gospodom Babičem, ki je bil zmeraj poln razumevanja za vse stvari in se ni nikdar pretvarjal, da gre vse v najlepšem redu, temveč je vedno vprašaval, kako naj bo da reševal na pravilni način tako, da je bilo največje zadovoljstvo delati z njim. Te izkušnje, ki smo jih imeli v dosedanjem delu z gospodom Kopčokom, mislimo, da lahko rečemo, da bomo v prihodnje imeli podobne izkušnje tudi v sodelovanju z njim.«

Ostali člani skupine opazovalcev so na isti način izrazili svoje vtise in polno zadovoljstvo, ker so imeli priložnost s svojim delom pomagati ljudstvu naše države pri razdeljevanju pomoči, prejete od ZDA.

Maršal Tito je nato prebil nekaj časa v razgovoru z gosti in novinarji, ki so mu v zvezi z izpolnjevanjem programa pomoči in pričakovanjem letošnje žetve postavili nekaj vprašanj. V svojih odgovorih je maršal Tito poudaril, da pričakuje naša država ne glede na škodo, ki so jo povzročile vremenske nezgode v nekaterih krajih, dobro žetev, s katero bomo zadovoljili potrebe ljudstva v tem in prihodnjem letu, če bo bodoča žetev enaka prejšnji.

»Rad bi dodal,« je dejal maršal Tito v tej zvezi, »da je želja ne le nas vodilnih ljudi, temveč vsega ljudstva, da bi bilo čim manj potrebno zahtevati pomoč v tujini. Ker tudi ta pomoč zahteva truda ljudi v drugih državah. Mi želimo v prvi vrsti sami sebi pomagati kolikor je največ možno. Kj. da storimo vse sami, kar moremo, da nam ne bi bilo treba zahtevati pomoči v tujini. To je naša vodilna linija, ker ne želimo živeti na tuj račun. Ko bomo imeli vse sredstva, bomo tudi drugim pomagali, toda povečanje kmetijske proizvodnje je odvisno pri nas v prvi vrsti od mehanizacije naše države in na mnogo od dviga kmetijstva na višjo stopnjo. Sicer pa je tudi naše načelo pravi tako pomagati drugim, ker je mogoče pravi z medsebojno pomočjo odstranili elemente, ki ovirajo miru sodelovanje. Prepričan je to najboljša pot, da se izognemo vojnim spopadom in jih preprečimo. Pomoč gospodarsko zaostalim državam v velikanskega pomena za ohranitev miru na svetu.«

Ko se je obrnil na navzoče novinarje, se je maršal Tito na kratko dotaknil tudi načina obravnavanja pomoči v zvezi z razdeljevanjem pomoči, ki jo je dobila naša država od Amerike, nakar je dejal:

»Moram reči, da sem v glavnem zadovoljen z objektivnostjo, s katero vas novinarji poročali svoje vtise svojim časopisom, toda prav tako moram povedati, da je objektivnost časnikarjev, zlasti kadar gre za predstavnike tiska drugih, kot iz Amerika, Anglija in Francija pa tudi druge zahodne države, s katerimi želi naša država imeti najtesnejše gospodarske in druge odnošaje, zelo zelo žalostna. Ne morem objektivno gledanje na položaj in upoštevanje vseh okolnosti, v kateriih se razvija naša država, lahko izredno velike prispeve k vsebinskemu odnosu in odstrani številne neopravičene, ki bi lahko ovirali normalne odnose. Sodim, da je vloga novinarjev zlasti v današnjem položaju, na tej stopnji mednarodne napetosti, zlasti ko je Jugoslaviji, velikanskega pomena. To se tiče vseh novinarjev, izkoristil pa sem to priložnost, da sem naslovil te besede ameriške časnikarje, ki so v Jugoslaviji.«

Po koslu okrog 16. ure so veleposlanik gospod Allen s soprogo, g. Richard Allen in drugi gostje odpotovali z Brionov.

Po domovini

Nenavadno tekmovanje. V Strugi v Makedoniji sta se oni dan pomerila 85-letni Josip Belevski in 63-letni Nikola Krstevski, kdo bo hitreje tekel. Belevski nikakor ni hotel »priznati, da je Krstevski uznelj. Zunaj mesta sta označila okrog 300 m dolgo stezo in se pomerila v hitrosti. Ko bi bila steza krajša, bi bil najbrž zmagal Belevski, tako pa ga je Krstevski prekrilo. Gledalcev je bilo seveda mnogo.

Novo delavsko mesto. Na grčiu nad makiškim poljem pri Železniku, kjer je že pred tremi leti rasla kolonija stoje zdaj lijčna poslopja delavskega naselja tovarne težkih orodnih strojev »Ivo-Lola Ribar«. Tu nastaja novo delavsko mesto s šolami, domovi kulture, hoteli ter raznimi kulturnimi in socialno-zdravstvenimi ustanovami. Naselje bo dobilo pravo lice, ko bodo zrasli vzdolž novih ulic posajeni koranji jablanove.

Medved, ki ga ne sme nihče ubiti. V vasi Glibaci pri Plevlju se pojavlja zadnje čase medved, ki večkrat napada živino in pastirje. V vas prihlaša sredi belega dneva, pa ga nihče ne sme ubiti, ker je lov v tem okraju prepovedan. Oni dan je raztrgal kmetu Petroviču štiri govedi; ranil živino, je poškodil troje pa pokril z bruni in vejami. Medved je postal strah in trepet vasi. Kmetje zahtevajo, naj bi oblasti preklicale prepovedi lova, da bi mogli medveda ubiti.

Vojak ujel v lbru živo lisico. Vojak Mustafa Helio iz garnizije v Bački je ujel oni dan živo lisico. Bežala je proti Bačkemu Petrovcu v Bar. Na drugi strani je stal Heljo in poljj konja. Zajahal ga je in ujel utrujeno lisico, ki se je komaj je držala na nogah.

Na Hrvatskem so popravili ceste. — Letos so popravili na Hrvatskem blizu 1000 km cest. Prevoz lesa na cesti Mrzle vodice-Prezid in Plaso-Fužine-Ravna gora v veški pokrajini je zdaj znatno olajšan. Popravili bodo tudi nekatere dele avtoceste, ki je bila poškodovana ob poplavi. Do konca leta bodo popravili tudi vse mostove.

Kmet, ki je dobil na razstavah nad 100 nagrad. Kmet iz Mačvanskega Bogatića v Srbiji Petar Dabić je razstavil na vse razstavah plemenskoživino in pridelke ter vedno dobil po več nagrad. Lani je dobil na razstavi v Bogatiću 10 pr. vih nagrad za plemensko živino in prašiče, za lepo sadje in čiu. Dobil je skupaj nad 100 nagrad. Med drugo živino ima 14 let staro kravo, ki je te dni povrgla že petnajstega teleta. Na dan dale 24 litrov mleka. To kravo bo razstavil na pokrajinski kmetijski razstavi v Novem Sadu. Dabić ima komaj 10 ha zemlje, pa je med prvimi oddal državi 2600 kg pšenice.

Reka bo dobila gledališki muzej. V ulici Vatroslava Lisinskega na Reki bodo uredili gledališki muzej. Odprli ga bodo v oktobru ob 5. obletnici ustanovitve reškega Narodnega gledališča in bo edini te vrste v naši državi. V njem bo prikazan razvoj gledališke umetnosti na Reki v 50 letih. Ta muzej bodo razstavljeni razni zgodovinski dokumenti in slike. V posebnem oddelku bo prikazano delovanje gledališke družine »Ozkor« Kerčovljana na področju Istre in Gorskega Kotara med narodno osvobodilno borbo.

Prvo okrevališče kmetijskih delavčev. V Lovranu so letos privikrat na poštenjah tudi kmetijski delavci iz Baranje, gozdni delavci iz Slavonije ter zgronomi, tehniki in inženirji z državnega kmetijskega posestva Belja. Pohvaliže se lahko, da imajo na razpolago okrevališče v Jugoslaviji. Plačujejo namreč za hrano in postelju samo 90 din dnevno, dobivajo pa 5 obrokov hrane.

Izvoz kremenčevega peska iz Istre. Podjetje »Istrski kremenčev pesek v Puliju prodaja kremenčev pesek mnogim domačim in tujim strankam. Izvaža ga zlasti v Avstrijo in Italijo. V Avstrijo ga je izvozilo letos okrog 300 ton, italijanskima steklarnama v Muranu pri Benetkah in Italiji ga je pa prodalo nad 3,500 ton. Tudi Belgija ga zanima za istrski kremenčev pesek, ki ima to prednost, da se v pečeh hitro raztopi.

Plavajoči dom kulture. Na prvi vožnji se je ustavil plavajoči dom kulture, ladja »Prvi maj«, te dni v Sisku. Ladja ima zelo lepo urejene prostore za gledališke in filmske predstave ter knjižnico in čitalnico. Na vožnji se bodo do Beograda bo priredila posadka predstave v raznih krajih, drugo leto pa vožnja bo po Donavi proti Dipoldu, Novem Sadu in Zemunu.

Tudi v Zagrebu imajo težave z vzdrževanjem ulic in cest. Na področju Zagreba je 5,530.000 kv. metrov ulic, cest in trgov. Težave z nihovim vzdrževanjem imajo tudi v Zagrebu, saj so bile ceste in ulice zelo zanemarjene. Letos je določil MLO Zagreba za najnujnejša popravila cest in ulic 53,100.000 din.

Medzvezna razstava umetniške fotografije. Zagrebški kmetijski zadrugi pravilja prvo povojno medzvezno razstavo umetniške fotografije, ki bo letos v oktobru na novem delu zagrebškega velesajma. Na njej bodo sodelovali z deli fotoamaterji iz tridesetih držav. Prijavili so se le razstavljalci z Nove Zelandije, iz Avstralije, Egipta, obeh delov iz Kanade, Anglije, Brazilije, Danske, Zahodne Nemčije in drugih držav. Prispelo je tudi že mnogo lepih fotografij, ljubiteljev kmetijstva bodo zbrali strokovnjaki za razstavo najboljše. Razstava bo pod pokroviteljstvom predsednika vlade LR Hrvatske Vladimirja Bakarića.

Dubrovnik je dobil stalen prodajni umetniški salon

Zadruga Društva likovnih umetnikov Hrvatske je odprla v obnovljenih prostorih zgodovinskega poslopja bilizu Kneževega dvora umetniški salon, V treh manjših, v starem dubrovniškem slogu urejenih dvoranah so razstavljena na prodaj dela sodobnih jugoslovanskih likovnih umetnikov, umetnine iz keramike in drugih področij narodne dejavnosti, pred njimi se odlikujejo zlasti lesorezi.

Nove izdaje del istrskih književnikov

Založba »Zora« v Zagrebu bo izdala letos novo knjigo Viktorja Cara Emina »Usodni dnevi«. To je dnevnik istrskega književnika, ki je bil napisan v naturnejšem obdobju okupacije v Istri, pred italijansko kapitulacijo 1943 in po njej. Dnevniku bo priložen izbor člankov pisca Cara Emina, napisanih po osvoboditvi. Založba »Zora« bo izdala tudi pesnitev Draga Gervaisa iz Istrskih Rerni, pesnika istrskemu narodnemu heroju Jožimu Rakovcu. Knjigi bo priloženih nekaj drugih Gervaisovih pesmi.

Uspel koncert Damjane Bratuževe v Laškem

V soboto je koncertirala v zdravilišču v Laškem Damjana Bratuž, znana pianistka iz Ljubljane — Izvajala je dela domačih klasikov. Za svoje odlično izvedbo dela je pianistka dela tople aplavze.

Damjana Bratuž je po prvem nastopu v Ljubljani koncertirala v Mariboru, od koder je prišla na kratek odmik v Laškem.

Visokošolski študij bodi reden in vesten

Predsednik Sveta za prosveto, znanost in kulturo v vladi LR Hrvatske dr. Milos Zanko je v pogovoru z urednikom »Hrvatske rukske zagrebškega »Vjesnika« obširno spregovoril o vprašanjih visokošolskega pouka.

»Letos bomo vpisali v prvi semester zagrebške univerze,« je rekel dr. Zanko, »nekoliko manj študentov kakor prejšnja leta. Kandidate bomo izbrali na podlagi sprejemnega natečaja.« Na vseh fakultetah zagrebške univerze je bilo v šolskem letu 1950-51 15.095 študentov, na akademijah za likovne umetnosti, za primerjalne umetnosti, za gledališko umetnost in na Državnem konservatoriju jih je bilo 278. na Višji pedagoški šoli v Zagrebu in Splitu pa 908, skupaj torej 16.341. Pred vojno, v letu 1940-41 je bilo v zagrebški univerzi ter na vseh drugih visokih in višjih šolah 7.972 študentov. Letošnji študentov se je torej povečalo za 8.369. Posebno je narasli število študentov na tehnični fakulteti in si-ser od 1.377 pred vojno na 3.666 v šolskem letu 1950.51. Na medicinski fakulteti je narasilo od 1.100 na 2.623, na prirodoslovno-matematični in filozofski skupaj od 1.006 na 3.251.

Razumljivo je, da se je nastala s tem takšna vprašanja, ki so jih prosvetne oblasti rešile samo delno, večine pa niso rešile zadovoljivo. Podvojitev števila študentov ni mogla ostati brez velikih posledic. Študij na univerzi mora biti resnično študiranje, ne pa prejemljivost za znanje, biti mora individualno, kar najbolj samostojno in vsestransko. Učne gradivo je treba obdelovati temeljito, delati je treba v seminarjih, institutih in zavodih, upoštevati dobro literaturo itd. Takšno študiranje je treba upoštevati tudi, kadar govorimo o številu študentov.

Vzlic vsemu prizadevanju in doseženim uspehom prosvetne oblasti na Hrvatskem se niso mogle zmanjšiva vskladiti naraščajočega števila učnih kadrov in gmotnih pogojev s povojnim naraščanjem števila študentov. Število učnega kadra se je sicer znatno povečalo, vendar pa mu naraščati hitreje. Na nekaterih fakultetah in v glavnih predmetih so nekateri profesorji preobremenjeni s sedanjim številom učencev. Zaradi slav z dvojnim in tudi trojnim pouku pri nekaterih predmetih zadost. nega števila učil. Zato so bili potrebni novi ukrepi za vpisovanje na visoke šole. Treba je vzpostaviti vsaj mosnio sorazmerje med izmajljivostjo naših šol in dejanskim stanjem. Na prvi pogled bi človek mislil, da je treba sedanje škodljivo nesorazmerje odstraniti, nivati predvsem s povečanjem števila kadrov in kolikine učil, zlasti že vpisovanja. Da so naši državi potrebni te mnogi visoko kvalificirani strokovnjaki, ki se šolajo na univerzah. To pa drži samo dozdevno. Naraščanje šte. vila učenga kadra na univerzi ne moremo znatno pospešiti, ker ima to svoje meje. Treba pa je pripomniti, da si profesorski zbori ne prizadevajo dovoli, da bi dobili na fakultete dobro pripravljene kadre, ampak da bi bil tudi uspešno zapolnili sedanje vrzeli. Tudi gospodarski organi nimajo vedno dovolj razumevanja, da bi sprostili in dobili visokim šolam nekaj strokovnjakov, takoj, čeprav bi imele od tega korist predvsem naše gospodarstvo.

Število študentov dejansko ne znižujemo. Namen novih ukrepov je, da bi čimprej dobili večje število naši državi nujno potrebnih strokovnjakov. Veliko število študentov ni hkrati poslušna, da bomo tudi hitreje dobili mnogo visoko kvalificiranih kadrov. Dosedni moramo, da bo študiranje bolj solidno, da bodo študentje bolj redno končavali študije. Študentov na splošno nam ne manjka, manjka nam študentov, ki vestno izpolnjujejo svoje vešče kot jasno, da ga bo treba izpolniti in da noben kmetovalec, ki ima trške viške žita, ne bo oproščen obveznosti.

Po vseh nižinskih vaseh poljčanskega okraja so te dni začeli mlatiti, v večjih krajih imeti skupno izporabljajo motorne mlatilnice ali mlatilnice na vitelj, le malokje mlatijo le z ročnim mlatilnicami.

L. V.

Pšenica na Dravskem polju

Dva predloga za boljše in hitrejše usposabljanje vojencev

Da bi bila izbira vojencev za obrtniške šole čim boljša in da bi se vajenci v učni dobi čim bolj usposobili v izbrani stroki, proučuje komisija za problème obrtnega mesta skupščini Ljubljane dva predloga.

Prvi predlog predvideva ustanovitev posebne strokovne komisije pri posrednovalnici za delo. Komisija naj bi preizkusila vsakega kandidata, če ima potrebne sposobnosti za obrt, katero si je izbral. Ce bi komisija ugotovila, da kandidat nima pogojev za dotično stroko, bi se posvetovala s njim in s starši ter jim priporočila, da se odloči za drugo stroko, za katero bo kandidat imel največ sposobnosti in veselja. Pri tem bi komisija lahko usmerjala priliv v tiste stroke, kjer se največje potrebe po novih kadrih. Stroka ne bi smela upoštevati pritiska, ampak samo prepričevanja.

Drugi predlog vsebuje učni načrt za praktično delo. Izdelala ga je mestna obrtniška zbornica, dokončno pa bo o njem odločila republiška zbornica. Po sprejemu tega načrta bo mojno tudi redovanje vajencev v praktičnem delu. Od upeha, ki ga bo vajenec pokazal, bodo zaviseli tudi njegovi izpiti. Ce to bo vajenec mnogo bolj kot doslej zainteresiran, da se bo v svoji stroki čim bolj in čim prej izpopolnil. Pa tudi mojstrom ne bo vseeno, kakšen uspeh bodo dosegli njihovi vajenci in se bodo gotovo potrudili, da jih bodo čim več naučili. Obrtnik, katerega vajenci bodo dosegli slabaj vajenci in se bodo gotovo ne udlval slovesa dobrega mojstra. Obvezna pa bo vajenec, ki se bo izpopolnil v praktičnem delu, obrtniku tudi vel koristi, ker se bo v vajenčeva strokovno izpopolnitvijo povečala tudi njegova storilnost.

Tokrat bodo pri volitvah oprezni

Avtomobilsko motociklistično društvo v Zagorju ima lepe možnosti za napredek. Na zalost pa jih upravni odbor društva ni hotel videti. Navajamo nekaj primerov, ki govore o slabem delu odbora. — Avtomobil, ki naj bi bil za praktično vspobaljanje članov in tečajnikov, so posamezniki uporabljali v svoje koristi, dokler se ni prekvaril. Zdaj stoji v delavnici strojnega obrata rudnika Zagorje že vse leto, ne da bi se kdo zanj zanimal. Nedavno je 20 mladincev dobilo napravilo teoretični izpit za šoferje in sedaj zaman čakajo na praktični tečaj, v katerem bi se naučili vožnji z avtomobilom. — Lani je društvo priredilo veselico, pri kateri je imelo 14.000 din izgube. Iz navedenega lahko sklepamo, da je bilo društvo nekaterim članom samo za zadovoljevanje lastnih osebnih koristi. V to malomarno poslovanje dru. stva je vnesla nekaj ukajnja politična in upravna oblast, ki je potrebno ukrenila, da se društvu pomaga. V prozaumu z upravo rudnika je zagotovila popravilo avtomobila v 14 dneh. Dovolila je tudi uporabo prostora, ki store za garažo in za delavnico in postavila posebno komisijo, ki bo pregledala delo upravnega odbora. Nato bo izredni občni zbor društva, na kateremu bodo izvolili nov odbor. Cianj društva so bili že dvakrat prevarani, zato bodo morali biti tokrat zelo oprezni pri volitvah, da bodo volili ljudi, ki bodo nesebično delali v korist društva. Krajevna oblast bo društvu pomagala in bo društvo s prevozi za ukanjje ustanove tudi zaslužilo.

I.

Beograjske visoke šole bodo sprejele letos 4353 novih študentov

V prvi polovici septembra bodo sprejemni izpiti za nove študente na vseh fakultetah beograjske univerze in visokih šolah. Prijave za polaganje izpitov bodo kandidati vlagali od 15. do 25. avgusta. Dekanati fakultet in rektorati visokih šol so že določili programe za sprejemne izpite.

Letos bodo univerze in visoke šole v Beogradu sprejele 4.353 novih študentov, fakultete pa od 50 do 1500 študentov. Število novih študentov je v primerjavi z prejšnjimi posameznimi fakultet ter potrebami po novih kadrih, Zato bodo tudi takšni kandidati, ki se ne bodo mogli vpisati na fakulteto, za katero so se prijavili bodisi zaradi tega, ker bodo imeli pri izpitu pli pa ne bodo sprejeti zaradi prevelikega števila prijavljenih kandidatov. Da bi se omogočilo šolanje vsem, so rektorati univerz in visokih šol dolžni, da bodo kandidate prosil za sprejem na drugih fakultetah. Za primer, ko bi ne bi napravil sprejemnega izpita na eni, bo lahko prosil za sprejem na drugi fakulteti. Prav tako je bodo lahko študenti prijavili za šolanje tudi v drugih republikah s gospojem, da bodo dobili prejdovoljenje Sveta za prosveto, znanost in kulturo svoje republike ter privoljenje republiškega sveta dotične republike, v katero odhajajo.

Slovenski alpinisti v Zahodnih alpah

31. julija dosegli vrh Mont Blanca — Vrniti se bodo okrog 12. avgusta

ZAHODNE ALPE

Chamonix, avgusta. — Dobro pripravljeni in odlično razpoloženi smo se pripeljali v vzoj Orientexpresa, prek Tista, Benetk, Milana, mimo Lago Maggiore, skozi simplonski predor v Švico. Sevda smo naleteli med potjo na različno težavo in zapreke, ki pa spremljajo skoraj vsako odpravo v zamejstvu. V Sionu de Martigu, za mesto se vsedi v voz zobate železnice, ki nas je potegnila prek 1128 m visokega prelaza na švicarsko-francosko mejo, mogočne ledenike Mont Blanca. Nato smo prispeli mimo Vellorchine Arbenisa v Chamonix do vznožja Mont Blanca. Zapeljali pa so nas nekoliko predaleč in vrniti smo se morali v Montroc de Planet. Kjer smo se nastanili.

Naslednji dan, 22. julija, smo si ogledali okolico. Najlepši je bil pogled na ledenik de Tour, na vrhove pod njim in na mogočne slapove. Dne 29. julija smo ikorostarili priložnost in v dveh skupinah zapustili gostoljubno vas in skozi Chamonix hiteli proti goram. Mont Blanc je vabil. Zupančič, Medja, Krušič, More, Skrlj in Šiler so zakleti bo v kraljeva Evrope. Z Zicnico na Coll de Vola in naprej z zobato železnico do ledenika Bionnassay, smo že isto popoldne dosegli Tete Rouse (3167 m), lnnodno postolanko za naskok na vrh Cabine de Gonter (3835). V prenapolnjeni koči smo zelo slabo prebili noč.

Naslednji dan smo naskočili prek Aguille du Gonter in Col du Gonter sam vrh Mont Blanca. — Vrh smo dosegli ob devetih zjutraj. Takoj nato smo sestopili proti vzhodu na Coll della Bionva, kjer smo prespali. Prihodnji dan smo se spustili z vrha Mont Mandite (4456 m) po strmih pečinah, polnih ledenih razpok na Coll Mandi. Od tu smo se povzpeli na vrh Mont Blanc du Tocul (4249 m). Vrednna je bila neznosna; sonce je žgalo in slepilo. Se isti dan smo prišli do zadnjega ledenika du Tocul, koče Regule (2518 m). Naporno in nevarno pečevje Mont Blanca, ki se razprostira od zapada proti vzhodu, smo prepleznali v odličnem času in brez težav.

Naslednji dan smo opazovali ogromne ledenike Geant in velikane, ki ga oklepajo. Nazaznimvejši je mogočni zob Dent del Gilante (3914 m). Mnogo smo sestopili preko ledenika Lescheau pod severno stenoo Grande Jorasses do Montde Glacea v dolino, Zvečer je kdivjala silna nevihta, ki je zahtevala v masivu Aiguille du Tre 3 mrtve žrtve.

Druga naveza: Verovšek, Kočevar, Zupan in Perko se je 29. julija zmodila v smeri: skozi Chamonix so se z zobato železnico prepeljali na Montevers (1969) in preko ledenika Mer de Glace dosegli koče Requien (2516), kjer so prenočili. Naslednji dan so nadaljevali pot mimo ledenika Geant do sedla Coll de la Fourche. Kjer so se v zavetišču pripravili za naskok preko Brenva grebena na vrh Mont Blanca. Ta greben je zelo nevarno, ker stopnja zmrzlinskih. To je tudi ena izmed najlepših tur v masivu Mont Blanca. Ob pa zaklenu vremenu so morali vrniti. Preko tega grebena so prilezali na vrh Mont Blanca tudi drugi evropski alpinisti. Dne 31. julija je naveza uspešno premagala greben in dosegla vrh Mont Blanca. Vrniti so se morali na severni steni proti Montdite. Mont Blanca dosegeli do koče Rouse, ki so to dosegli zvečer pred omenjeno silno nevihto.

Kar so dosegli slovenski fanti v Alpah, je visoko uspehov. Brez vodnikov premagati nejaško vrhove, posebno pa Mont Blanca, je izredni uspeh. Naši fanti zaslužijo vse pripznanje, predvsem pa film v vsej ponogoščini nadaljnji, ki je uspešnejši, razvoj.

V sredo 1. avgusta sta se obe naveni zopet sešli in se zadovoljni vrnili, ne treh, dneh napornega in resnega bola v veličastni Montblancu.

Prve dni avgusta smo podtvali in delali zaključne vaje na Triglavu. Kočevar se je n. pr. sili na pamet ture preko Grand Jorasses (4344 m), Aiguille du Grenon (3482 m) preko ledenika Blaitiere. Verovšek in Zupan odpravljata naskok na severni in fantastično izobliskovani vrh Aiguille du Dru (3733 m). Ta dva sta v Montanvertu. Ob Mer de Glace pa smo nleda prehodili Aiguille du Tre (4177 m).

O teh zmagah na kaj vse prihodnjič.

Prva serija padalskih skokov v vodo

Na trenirnem za prvo svetovno padalsko prvenstvo, ki bo letos v dneh avgusta Jugoslovanska reprezentanca prve serije padalskih skokov v Bleiko terenu. Medem ko je skoči naš najboljši svetovalec Janko Lutovac je v nedeljo na Vevčarji v Ljubljani izvedel prve skoke v vodo. Lutovac, Janko Lutovac, Ace Stanič, Miodrag Banjanin, Vojo Vučkovič, Ivan Ivanc, Stanko Vasovac, Drago Jeftić uspešno izvedli skakanje iz 600 m. Vsi so bili v trenirnem padalu v višini 200 m in s plavanjem na obalo. Vsi, razen enega, so dosegli čas pod 3 min. Najboljši Janko Lutovac je izvedel 200 m in s plavanjem na obalo.

Evropsko mladinsko prvenstvo v rokometu

Flensburg, 9. avg. Švedska mladinska ekipa je zmagala na evropskem prvenstvu mladinskih rokometnih reprezentanc. V finalni tekmi so Švedi premagali moštvo Zapadne Nemčije z rezultatom 0:1.

Pomembnejši rezultati: Finska—Švica 4:3, Zapadna Nemčija—Norveška 6:3, 4:1, Francija—Španija 5:4.

Na olimpiadi 1952, leta bo sodelovalo 16 košarkarskih reprezentanc

Po zadnji odločbi mednarodne košarkarske federacije bo na olimpijskih igrah 1952, leta nastopilo na najboljših reprezentanc. Sodelovali bodo: ZDA, Francija, Brazilija, Mehika, Uruguaj, Chile, Argentina in SZ, Argentina je lanskoletni svetovni prvak, SZ. pa letošnji evropski prvak. Ostali, neznani, bo izbrani na turnirju, ki jih bo odločila mednarodna federacija.

ASK : Železničar

Drevi ob 20. uri bosta nastopili na igrišču pod Cekinovim gradom v prijateljski tekmi ljubljanski košarkarski igralki vrsti ASK : Železničar. Obe ekipi bosta nastopili v kompletni postavi. To je prvenstveni zadnja prijateljska tekmo pred začetkom zvezne lige, katere se prične 15. avgusta.

Gostovanje italijanskih atletov na Finskem

Helsinki, — Italijan Adolfo Consolini je na atletskem tekmovanju med mesoma v Finsko vrgel disk 54.96, kar pomeni najboljši letošnji rezultat na svetu.

Rezultati: 200 m: 1. Ewry (I) 22.4, 2. Emberg (F) 22.3; 3000 m: Taipale (F) 3:52. 2. Alkola (F) 3:57.8; 3000 m: 1. Pappicotti (I) 8:44.6; 2. Pinska 2:00.8; disk: Adolfo Consolini (I) 54.04, 2. Vekko Nyqvist (F) 47.58; kladivo: Pavelo (I) 52.09, 2. Iraskak; 1. Bertacca (I) 14.58, 2. Ahopalo (F) 14.11; skok s palico: Jukka Pitronen (F) 4 m.

112 kg TEŽKI TOSI JN NEKOLIKO LAZJI CONSOLINI STA NAJBOLJŠA METALCA DISKA NA SVETU

Tudi suhe barve izdelujemo iz domačih surovin

V Dolu pri Ljubljani je tovarna suhih barv, o kateri pride malokdaj kak glas v naš domevni tisk. Zaradi tega smo obiskali podjetje in tov. direktor Andrej Logar nam je povedal marsikaj zanimivega.

Ze pred vojno je bila v Dolu podjetje za izdelavo suhih barv, ki na je bilo last bančnega kapitala. Naprave so imeli precej zastarele, saj jim je bilo predvsem za čim večji dobiček. Po osvoboditvi in nacionalizaciji pa se je tu ustanovila Obrtna industrija suhih barv. Ki je pod upravno-operativnim vodstvom OLO Ljubljana - okolica.

Podjetje izdeluje okrog enajsetero barve. Surovine dobi predvsem iz domačih virov, zato so vzdržljivejše in manjši surovino uvažali. Za izdelavo fasadno na mogočne slapove. Dne 29. julija smo ikorostarili priložnost in v dveh skupinah zapustili gostoljubno vas in skozi Chamonix hiteli proti goram. Mont Blanc je vabil. Zupančič, Medja, Krušič, More, Skrlj in Šiler so zakleti bo v kraljeva Evrope. Z Zicnico na Coll de Vola in naprej z zobato železnico do ledenika Bionnassay, smo že isto popoldne dosegli Tete Rouse (3167 m), lnnodno postolanko za naskok na vrh Cabine de Gonter (3835). V prenapolnjeni koči smo zelo slabo prebili noč.

Naslednji dan smo naskočili prek Aguille du Gonter in Col du Gonter sam vrh Mont Blanca. — Vrh smo dosegli ob devetih zjutraj. Takoj nato smo sestopili proti vzhodu na Coll della Bionva, kjer smo prespali. Prihodnji dan smo se spustili z vrha Mont Mandite (4456 m) po strmih pečinah, polnih sodnik, zaradi ostide pozicije, ni prisnal.

Pri Krimu sta se odlikovala hitri Vuletič, ki je dal 3 gole in prodorni Hodevar, ki je zabil en gol. Pri Železničarju pa se je odlikoval vodja napada. Sodnik je zelo mnogo grešil, vekera je brez potrebe prekinjal igro in s tem odkodoval obe ekipi.

Krim : Železničar (Nova Gorica) 4:0 (2:0)

Ljubljana, 8. avgusta. Danes sta v prvenstvu: tekmi slovenske republike lige tekmovali vrsti Železničar iz Nove Gorice in Ljubljanski Krim. Zmagal je Krim z rezultatom 4:0 (2:0).

Takoj v prvih minutah so gostje začeli s Mihelom in premiljenimi akcijami napadati domač gol, katerega pa je izgubno brani vratar Sleve. V 18. minuti so domačini Mavrič pošlje v mrežo ten golu je igra postala ostrejša; padcev in poškodb je bilo veliko, vmaju, vanju je Krim vedno bolj zbrano napadal in v tem počasnu dosegel še drugi gol.

V drugem polčasu je zaigral Krim še boljše, igralci so bili v vsem bolj v borbo bosti popustili. Igralci Krima so dosegli še štiri gole, od katerih pa dva

V soboto, 11. avgusta, bo na stadionu Železničarja v Siški mednarodna nogometna tekma

VILLACHER SPORTVEREIN (Beljak) : ŽELEZNICAR (Ljubljana)

Začetek ob 17.30 uri. Predtekma ob 16. uri.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Puc krepko vodi

Ljubljana, 9. avg. Včerajšnji derby med mednarodnima mojstroma Pucom in Pirčem ter mladinom Grosekom in Stupico je privabil v prostorne dvorane Zveze sindikatov lepo število gledalcev, ki so spričo zanimive borbe prišli na svoj račun.

Puc-Pirc prekinjena. V zapreti varianti sicilijanske obrambe je v blokirani poziciji Puc izvajal močan pritisk na e linijo ter vsiljal vse dame Grosekovemu pred vdorom belih figur. V sredaji igri je Puc vsekakor imel prednost na damskem krilu, ki mu je ob nasprotnikovem izbiteem položaju prinesel materialno prednost. Partija je prekinjena v naslednjem položaju: Puc: Kg3, Lf3, Lf6, kmetje na a3, c4, d5, e4, g3 in h4 (9). Pirc: Kh7, Se6, kmetje na d4, f5, g6, h5 (6).

Grosek-Stupica 1:0. V francoski partiji je Grosekovi tehnični slovenski mojstar, obdržal lovski pari in prevzel pobudo. V sredini igri je dobil Grosek kmeta na a7 in slabe točke v čnem taboru dobro izkoristil. V končnici je beli bolje igral in zasluženo zmagal.

Ostale partije so se končale takole: Vogrinec-Šmahovec 1:0 prekinjeno, v Gonifičnim remis, inž. Sikošek-Germek prekinjeno, Pogačnik-Trampuž 0:1, Mlinar-Lenčič, remis, Kovačič-Pavlin remis.

Trenutno zaigra na tabeli je naslednje: Puc 8 (3), Grosek in Levačič po 3, Trampuž in Konič po 4 in pol, Stupica in Pirnfalk, Pirc 3 in pol (3), Bajec 3 in pol (3), Milinar 3 in pol (1), Germek 3 in pol (1).

Puc ima dobljena položaja v prekinjeni partijah proti inž. Sikošku in Pircu in bo po odigranju teh partij stal trdno na vrhu.

•

BENETKE — SALZBURG 4:4

Nedavno je bil v Salzburgu odigran dvoboj Benetke—Salzburg, na katerem so zmagali Benetke s 6:4. Na prvih partijah deskah so bili naslednji rezultati: Gedos—Brückner remis, Stalda—Berner 1:0, Fletscher—Gaisberg remis, Pozzato—Fitz 1:0 in Benvenutti—Travnitzky 0:1.

Nemški prvak W. Unricker pride v kratkem na krajko turnejo po Hrvatski potem ga ob v Makarski prelivel svoj letni dopust.

Vpisovanje v prvi razred gradbenega tehnikuma LRS v Ljubljani, Gorupova 10/III.

Kar je za vpis v prvi razred prostih le nekaj mest, vpisovanje ne opravi, da se vrši vpisovanje vsak dan; razen nedelje, od 8 do 12. uro. Vpisovanje se lahko pretvarjo tudi pismeno. Predložiti je naslednje prilogo:

1. spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji (tretji razred),

2. rojstni list,

Sprejemni izpiti iz matematike, slovenščine in prostorožnega risanja se bodo pričeli dne 5. septembra ob 7. uri. Pitaki, ki so uspešno dovršili IV. razred gimnazije, so oproščeni sprejemnega izpita. V pismeni prijavi, kolkovani z 10 din, naj kandidat napiše, ali se želi vpisati v arhitektonski, gradbeni, geometrski ali v odsek za industrijo gradbenega materiala.

Dijaki, ki žive izven Ljubljane, lahko stanujejo v internatu, vendar morajo pri vpisu izpolniti predlosano tiskovino in jo kolkovati z 10 din.

Dijaki, ki žele prejemati štipendijo in imajo pogoje, lahko vložijo prošnjo, ki (dober uspeh) kot slabega gmotnega stanja, ali vloge vložijo do 31. avgusta 1951 na ravnateljstvo.

Prošnji, kolkovani z 10 din, naj prilože:

1. skrbno izpolnjeno »Vprašalno polo za štipendiste«, ki se dobi v vseh prodajalnicah Državne zalobe Slovenije in v solski pisarni Gradbenega tehnikuma,

2. potrdilo izpolnjeno za finance o imovinskem stanju staršev in ostalih dohodkih (Ranov, ki živo na skupnem gospodinjstvu s prosilčevimi starši),

3. potrdilo izpolnjeno s strani vaških predsednikov iz 19. rubrike »prosilne pole navedenih družinskih članov, če so v skupnem razmerju.

Torčnešja navodila glede izpolnitve vprašalne pole in nadaljnjega ravnanja s bila tlaviteva v »Slovenskem poročevalcu« dne 7. in 8. avgusta 1951.

Uprava Gradbenega tehnikuma LRS

V Velikih Laščah bo slavnostna proslava 400-letnice slovenske knjige

V Velikih Laščah se pospešeno pripravljajo na proslavo 400-letnice slovenske knjige. Sredi traga obnavljajo bivše godnije in dograjujejo zadružni dom, grade tudi novo kopališče pod slopje, obnavljajo pa tudi privatne hiše. Vse mora biti do septembra gotovo, saj bo v trgu proslava 400-letnice slovenske knjige. Pisatelji pred praznikom bodo v zadružnem domu upriorirali »Tugomerjas. Vsak večer prihajajo domačini, fantje in dekleta iz okoliških vasi na vaje, ki jih vodi film Narodnega gledališča iz Ljubljane. Dne 9. septembra dopoldne pa bo odkritje spomenika na Rašici, kjer bosta sodelovala pevski zbor in godba na pihala ljubljanskega umetniškega društva »Tine Rožanc«.

Obiščite razstavo lokalne industrije in obrti Trbovljah

Danes so v Trbovljah odprli veliko razstavo lokalne industrije in obrti. Podjetja in obrtniki so se na razstavo dobro pripravili. Obiskovalce bodo presenetile razne novosti, kakrnih bo razstavljal rudnika Trbovlje_Hrastnik in Zagorje, steklarna in kemična tovarna iz Hrastnika, CRD, cementarna in elektrarna iz Trbovelj, papirnica iz Radeč in pova keramična tovarna iz Izlak nad Zagorjem, vse stroke obrti in tudi edini vrvar v okrožju — 70. letnij Ivan Perhaj iz Radeč.

Na razstavi bomo videli tudi druge zanimivosti, kakor so izdelki fotoatelje, prikazana bo gradiana delavnost, delo iz zdravstva in lovcev.

Izdelke bodo razstavili tudi vajenci vseh strok, kar bo zlasti zanimalo vaiste. Ukvarjali pa bomo tudi z sklenila najboljša dela vajencev na, graditi z denarnimi in knjižnimi dari. Medtem ko bo odprta razstava, bo v Domu kulture vel kulturno umetniških prireditev.

Preberite tudi tole:

Kaj bo jutri in pojutrišnjem

Sobota, 11. avgusta — Suzana.
Nedelja, 12. avgusta — Klara.
Ponedeljek, 13. avgusta — Hipolit.
11. avgusta 1941 je bil formiran prvi partizanski odred v Dalmaciji; 11. avgusta 1942 so Nemci napadli partizansko ofenzivo na Jelovici; 11. avgusta 1944 se je rodil hrvatski pesnik in politik Ivan Mažuranić; 11. avgusta 1848 je umrl na Dunaju naš jezikoslovec Jernej Kopitar. Rodil se je leta 1780. Leta 1810 je postal cenzor slovanskih in novogrških poznaje pa tudi romunskih knjig, in istega leta skrbel v Dunajskem dvorni knjižnici. V nemškem jeziku je napisal mnogo člankov, razprav in kritik ter dopisoval s slavisti, znanimi takrat. Na Dunaju je izdal »Glagolita Clozianus« s prilozenimi »Freimsko! Spomenikom« v slovenščini je napisal samo nekaj pisem. Kot etnograf-romantik je želel, da bi vsako slovensko narečje živelo svoje lično narodno življenje. Za vzor mu je bila srbska narodna poezija. Na njen jezik, ki je samo poezijo, ki je povezana s kmečko kulturo; zato je naspotoval Preširnu. 11. avgusta 1818 je umrl francoski lingvist Jules Massenet. Skomponiral je okrog 20 oper, med katerimi bi prt nas najbolj znana opera »Manon« posebej za Kleinovo. 11. avgusta 1913 je umrl vodilni nemški delavcev Ferdinand Lassalle. Rodil se je leta 1825 in bil je soustanovitelj socialistične strance v Nemčiji. Bil je govornik. Napisal je vel temeljitih del, med katerimi sta znani izasi »Kmečka vojna« in »Zena in socializem«.

SK Loče Skofja Loka vabi v nedelijo 12. avgusta na »Fiskov kajzerjev« pri Loškem kotlu. (1102 m) na Starem vrhu (Blegaš). Za okrepčilo in razvedrilo je prekrbljeno vse skupno naj zaseda ob ugodne prve prezva javilo do sobote opoldne prireditelju Stevilo udeležencev. Iz Ljubljane bo vozil avtobus v nedelijo ob 5 zjutraj s povratkom ob 21. Prijave sprejema poslovalnica »Planinca« v Ljubljani.

Planinsko društvo II. Bistrica priredi 12. avgusta planinski izlet z odkrititem spominske plošče pablim borcem NOV na Sviničakih pod Snežnikom. Vabimo vse člane in prijatelje, da se v čim večjem st II. Bistrice do Sviničakov je zagotovljen ta izlet. Odhod ob 18. uri. Vozilo dalje izpred železniške postaje II. Bistrice.

Okrajni komite LMS — Ptuj vabi na Dan mladinskih delovnih brigad — ptujsko okrajno, ki bo v nedeljo, 12. avgusta 1951, vse brigadirje, ki so sodelovali na kateri koli mladinski akciji v sezoni ki se bo vršila v Ptuju.

Trgovsko podjetje »Kurivo« nudi potrošnikom prepeg - briketa v prodajalnah v 2470 din za 1000 kg. Naročila sprejemajo vse poslovalnice. 312-n

Ptujnik v Ljubljani. Prosvetna udeležence izleta na Ljubelj, da je odhod vlaka iz Ljubljane ob 4.10 v nedeljo, 12. avgusta na povratek ob 18.15 iz Tržiča. 309-n

Potnik v Ljubljani organizira v nedeljo 12. avgusta izlet v Kamnik in Domžale. Prijave sprejema poslovalnica v Ljubljani 310-n

Uradi in ustanove razglašajo

OBJAVA

Uprava Gradbenega tehnikuma Ljubljana, Gorupova 10/III.

Popravni razredni in privatni izpiti se bodo vršili dne 4. septembra ob 7. uri zjutraj, a zrelostni izpiti dne 8. septembra 1951.

Kandidati naj vlože prošnje za izpite, kolkovane z 10 din plus 20 din na upravo do dne 25. avgusta 1951.

Natančnejši razred izpitov bo pravočasno obljavjen na šolski oglasni deski.

Poleg tega opozarjamo vse dijake in dijakinje, ki bo jim prepeg, prevelikega vloje v šolski pisarni z 10 din kolkovanem, da si to naj prinesejo:

1. skrbno izpopolnjeno »Vprašalno polo za štipendiste«,

2. potrdilo »overjalnico« za finance o imovinskem stanju staršev in ostalih dohodkih (Ranov, ki živo na skupnem gospodinjstvu s prosilčevimi starši,

3. potrdilo izpolnjeno s strani vaških predsednikov iz 19. rubrike »prosilne pole navedenih družinskih članov, če so v skupnem razmerju.

Torčnešja navodila glede izpolnitve vprašalne pole in nadaljnjega ravnanja s bila tlaviteva v »Slovenskem poročevalcu« dne 7. in 8. avgusta 1951.

Uprava Gradbenega tehnikuma LRS

V nedeljo, 12. avgusta, bo na Bledu v Žaki

VELIKA TOMBOLA

združena z veselico, katero priredi Krajevni odbor Zveze borcev NOV.

NAD 1000 LEPIH DOBITKOV,

zakonska spalnica, kuhinjska oprava, les, cement, zidna in strešna opeka, kolesa, motorji, motorna kosilnica.

Cisti dobiček oboh prireditev je namenjen postavitvi spomenika padlim borcem NOV.

TABLICE SO PO 30 DINARJEV.

skih svetov, saj bodo v njej naši razvoj reševali mnogi ekonomsko-gospodarskih problemov. Vsakemu poglavju sledi neka praktična, za vsakdanje potrebe, tesnejši zaključek na koncu knjige.

Knjiga ima 260 strani in stane 160 dinarjev. Dobite jo v knjigarnah Tiskarne LRS, Ljubljana, Gajeva 5, p. predal 336 in po knjigarnah.

Kaj bomo slišali v radiu

SOBOTA, 11. AVGUSTA

Poročila ob 5.15, 6.50, 12.30, 15.00, 19.00, 22.00, 23.15. — 5.00 Glasbena ura. — 5.35 Pesmi borbe in dela — 5.50 Jutranja telovadba. — 6.10 Za kmečko ženo. — 12.00 Novosti iz našega arhiva plošč (za ljubiteje operne glasbe) — 12.40 Zabavna glasba. — 13.30 Za vas, ki ste ostali doma — 14.00 Pesmi o domovini — 15.15 Zabavna glasba — 16.40 Janko Colnar: Pred prvim svetovnim prvenstvom padalcev — 14.40 Polo Pantuh pripoveduje — 15.15 Zabavna glasba — vmes objave — 15.30—16.00 Igra Mali Anamali Radia Maribor — 17.00 Zagrebška Danila Kranjca (Prenos iz Maribora) — 18.30 Nekaj starih italijanskih uvertur — 18.10 Radio Kranjska poje — 19.00 Zagreb — 19.30 Oddaja za pionirje — F. S. Finžgar: Cigansko dekle — 20.00 Drobne melodije velikih mojstrov — 20.45 Po naši lepi deželi — 22.00 Polka je ukazana... (Prenos iz Maribora) — 22.15 Pesmi in igre iz umetnih pesmi — 22.50 Veseli večer Radia Ljubljana — 23.15 Zabavna glasbena spored — 22.15 Ka bo jutri na sporedu — 22.30 Za pleš in razvedrilo — 23.00 Za pleš in razvedrilo — 23.30 Za pleš in razvedrilo — 24.00 Zaključek oddaje.

Na filmskem platnu prikazujejo

LJUBLJANA — UNION: amer. barvni film »Dana v Broadway«, Kratki film »Film, nov. 31«. Predstava ob 18.30. — SLOGA: francoski film »Brata Bouquinquants, Kratki film »Titova operacije. Predstavi ob 18.30 in 20.30. Prodaja vstopnic od 17. dalje. — SVOBODA: franc. film »Brata Bouquinquants, Kratki film »Avjatičarji«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave. — LETNI DOM LATUŠKE ŠOLE: kinoprestava za lovce, ribiče in ljubiteje prirode. Lovska zveza: Slovenija prireditev ob 20.30 — nedvetni film »Pustolovščina v Afriki«, »Ptiči gradbenikiv, »Zalaz po ribah«, »Pomladna ptica«, »Vzorni oče«, »Lov z barvno kamero«, »Lov na divjad z vabilo-kline«. Vstop le osnovno vsem. Predprodaja na Ljubljanski vsak dan od 19 dalje. V primeru dežja bo vršil predstava v soboto 11. avgusta ob isti uri — TRIGLAV: ameriški film »Sirena z morja«. Predstava ob 20. — ŠIŠKA: angleški film »Ukazana zgodba, risanka Veliki miting, Filmska novosti 28. Predstava ob 20. — LJUBOTSROJ: ameriški film »Oklahoma Kid«, Mesečnik 4.18, »TEVCE: amer. film »Mlinar Pierce, Filmske novosti 26.

MARIBOR — PARTIZAN: amer. barvni film »Seherezada«. Kratki film 1. maj 1951, »Ekvatorjal«. Predstava ob 18 — ZORA: amer. film »Pes na vodi«. Obzornik 52.

ZELJE — METROPOL: ameriški barvni film »Visoki in ena noč«. Kratki film »Pivo ob Soči«. Filmske ameriški film »Kako zelena je bila moja dolina«. Predstava ob 18 — TITOVO VELENJE: film »Kako zelena je bila moja dolina«. Predstava ob 20. — ŠOŠTANJ: amer. film »Sinjorina«. Kratki film »Korak z svobodo«.

DOMŽALE: ameriški film »Zena s trofejo«. Filmske novosti 27. Predstava ob 20.

KAMNIK: ameriški film »Nevesta naprodaj«. Filmske novosti 28.

RADOVLJICA: italijanski film »Sanje ni cesta«. Makedonski mesečnik 19.

BLED: ameriški barvni film »Pes na vodi«. Obzornik 52.

ESPLANADA: ameriški film »Maščevanje Rdeče čarovnice«. Filmske novosti 25.

VRHNIKA: ameriški film »Draga Ruth«. Obzornik 52.

TRBOVLJE: ameriški film »Bil sem vojdaj«. Filmske novosti 27.

RAJHENBURG: ameriški film »Zapelitvka iz Novega Orleansa«. Filmske novosti 26.

MURSKA SOBOTA: ameriški barvni film »Sirena z morja«. Kratki film O. Zupančič.

PTUJ: angleški film »Skrivnost sobe 16«. Kratki film »Ptiči gradbeniki«, »Ameriki«.

NOVO MESTO: jugoslovanski film »Kanonta iz Brsa«. Filmske novosti 23.

IDRIJA: italijanski film »Sanje a cesta«. Makedonski mesečnik 26.

ILIRSKA BISTRICA: ameriški film »Morski volk«. Filmske novosti 25.

KOČEVJE: avstrijski film »Prijatelja«. Kratki film »Z lastnimi očmi«.

SLOVENSKA BISTRICA: ameriški film »Zakal Sierra Madre«. Filmske novosti 13.

Poročajo nam

IZ MARIBORA

Pavljan na ugriz trga čebede in Kopališče ulice je dokončno obnovljen. Zlasti je bil potreben popravila strešnik, pri tako lieb. Tudi slicer je bila zgrada ps poškodovana. Za zaključek so je bo primerno prepeskati. V pavljanu je gradajni prostori mestnega trgovskega podjetja s pehištvom, brivnicaf, ki je bila zgrajena pred leti v modernem stilu ter prostori mestnega podjetja »Ciciban«.

Mestno komunalno podjetje si prizadeva, da bi bila zunanjost mesta v čistali z njegovim poslovanjem. Ta ima so bile med drugim osnovane tudi skupine fasaderjev in zaštaterjev, ki bodo skrbeli za okras ob ob ha bodo popravljeni pločniki. V tem pogledu se je delo razgibalo in so uspehi že vidni.

Delavec B. O. iz Hrastja pri Mariboru je bil v bolniškem staležu in bi bil moral iz zdravstvenih razvodilu ležati. Vendar se navedeni ni pokoravai navodilom, čeprav se bila v njegovo korist, saj se je ureknili proti dolečbam zakona o socialnem zavarovanju in je bil kaznovan s primerno denarno kaznijo.

IZ ZAGORJA

V Zagorju se zastavlja za organizacijo bodočih ljudskih odborov, zlasti pa za vpraašanje sproščene trgovine in za novi sistem prodaje. Ta je v Zagorju so na poseben seminarju govorili o vsem tem. Seminarja se je udeležilo okrog dvi sto množičnih organizacij, društev, ustanov in izvršnih odborov krajevnih ljudskih odborov. V živahni diskusiji ki se je razvila po predavanju, je bilo poudarjano mnenje, da bodo vprašanja in razlaiki predlagano za izboljšanje upravljanja lokalne industrije in obrti. V nadaljnjem razvoju pa bo prenesli vsa navano snov na delovne kolektive in na organizacije, ki bo pripravila na sklepu mu razumevanju gospodarskih ukrepov, ki jih pripravja naša zvezna vlada.

SOŠTANJ: ameriški film »Dobri Same«. Filmske novosti 18.

SEZANA: ameriški film »Oklahoma Kid«. Mesečnik 4.18.

MEDVODE: ameriški barvni film »Gulliverjevo potovanje«. Kratki film »Bombaž«.

Novi grobovi

Umrl je naš ljubljeni mož, očka in brat Ivan Ribič. Pogrebna slovesnost in grob bo v soboto 11. avgusta ob 17 iz mrtvašnice na Vodmatu. Počivaj v miru, ljubljeta. — Žalujoča žena Marija, hči Joža, sin James, brat Lojze in ostalo sorodstvo. — Ljubljana, 9. avgusta 1951. 302-n

Za vedno nas je zapustila naša dobra mama, gospa IVANA PUŠNIK, upokojenka tob. tovarne. Pogrebna drage pokojnice bo v petek, dne 10. avgusta 1951, ob 17 izpred hiše žalosti, Rožna dolina cesta X/23, na pokopališče Vič. Ljubljana, 9. avgusta 1951. — Žalujoči: družina Pušnik, Stanič, Smrekar, sinovi.

MALI OGLASI

SLUŽBO za gostilniško ali kuhinjsko pomočnico iščem. Antončič Ivanka, Lanišče št. 4, p. Škofljica pri Ljubljani 293-1

MOLŽNO KOZO z mladico ali brez iščem. Smarno pod Smarno 26 pri Št. 10 292-4

VSA KLEPARSKA DELA izvršimo hitro plačno tistemu, ki bo izvršil kolikor komfortno garsoniero. Naslov v oglasnem oddelku 291-4

DOBER POVEČEVALNIK za negative do 6×9 ali Focomat model II a kupim. Ponudbe na Fotoatelje Ljubljana, Tyrševa 15. 324-5

TVD Gorjanci iz skladišča delovnega eprejme takoj trgovsko podjetje Kurivo, Masarykova c. 15. Ljubljana. 322-1

POSTAVI v Ljubljani iščem za ugodno dve enomo iščem za tročlansko družino. Ponudbe pod »Ugodno« na Ivan. 313-2

HRASTOVO POSTELJO — kompletno, otroško postelico iz lesa iščem in prodam. Tol. Gregorčičeva cesta 25, IV. nadstropje. 312-4

KAMNO SOLI za štonski, v dobrem stanju, kupim takoj. Ponudbe na Birolin, Ljubljana, Prešerna predal 259. 314-2

PRIMERNO STANOVANJE iščem dve-vilka 600/61. st. 165362, Sinkovec Ana, Ljubljana. 315-2

IZGUBILA SEM denarnico na Lozu v Hrastniku 6 avgusta. Prosim najdi-telja, da mi jo vrne. Ponudbe na Ime Amalija Pasarič, Prigrada. 888-15

MEKONOMISTA s šolano fakulteto in absolventa ekonomskega tehnikuma se takoj sprejme v službo. Razpolagamo s stanovanjem za samca. Za odlično hrano prevzebljeno. Plača po uredbi ali po dogovoru. Ponudbe na Lesna, Jesenice. 874-1

HLAPCA, veščega tudi manjših hišnih popravil, mesečno dodelitev ali v službo JA. Interesenti naj se javijo vsakodnevno ustmeno ali pismeno v upravi Gradbenega podjetja »Kamnik«, Kamnik 893-1

VEČJO POHIŠTVO, dobro ohranjeno, rabljeno, prodam. Mam. Rožna dolina, cesta 15, st. 25 895-4

VIVA TOVARNA KAVČA bi si sprejmili prosti odškodnini za daljšo ali krajšo dobo. Naslov: Podkrajšek-Mestni trg 27/II. Zabavno gledališče. 891-8

KLEPAR dobi takojšnjo zaposlitev pa mojstra in mojstrskega izpita. Plačo po uredbi in dogovoru. Ponudbe nad »Kleparsko podjetje«, Ulica Ivana Cankarja, Jesenice. 874-1

HLAPCA, veščega tudi manjših hišnih popravil, mesečno dodelitev ali v službo »Vitrana« pri Kranjski gori. Ponudbe na upravo hotela. Nastop službe takoj. 892-1

KUHINJSKO POHIŠTVO, star, komplet, prodam. Naslov: Ljubljana, Frankopanska 23, čez dvorišče. I. nadstropje. 890-1

PRODAM 3 m kamgarna, predvojno, črn kot in blago za plašč. Naslov v oglasnem oddelku 889-1

PLETILNI STROJ, dobro ohranjen, — prodam. Ponudbe, dobiteje ali cen, prodam. Berce Zofka, Valburga 37, Postna Smlednik. 885-4

PRIREDITEVI izvubljeno sindikalno knjižico št. 2558630 na ime Novak Tomaž. 884-1

SIVALNI STROJ vzamem v najem mrtvi dobrotnoj plačilu. Naslov v oglasnem oddelku. 896-7

LAHEK ZASLUŽEK nudimo spretnemu in asfinemu dlatku ali usokotenci, ki bi bil pripravljen kolportirati tudi na dan. V nedeljo prelje le, kdor stanuje v okolici Ljubljane. Ponudbe v ogl. odd. 798-2

PISARNIŠKE OMARE, dobro ohranjene, kupimo. Pismene ponudbe na ogl. oddelek pod »Pisarna«. 795-2

PISARNIŠKO OPRAVO, kompletno, dobro ohranjeno, temno, kupimo. Ponudbe na oglasnem oddelku pod »Pisarna«. 794-2

LESENA DRŽALA za časopise in revije kupimo. Ponudbe novinarjev, Ljubljana, Gosposka 12. 955-5

SIVALNI STROJ »Singer«, z dolgim ali kratkim ročnim kolesom, dobro prodam. Kersnikova ul. 6/II., 1. 955-4

ESTAFETNI STROJ v dobrem stanju ali okolici kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 956-7

SIVALNI STROJ AVTLJACA spremenjen v kakršnikoli stroj, z lastnim avtomatom, kolesom ponudbe pod »Lanet avto« na ogl. odd. 947-2

ZASTORE za dve okni prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 946-2

HIŠNIKA »čbrinka« spremenjen, dobro ohranjene, uspjene, bele, prodam. Trnolinova 37/II. 916-2

KOPALNO IN LONČENO PEČ prodam. Verhovec, Rožna dolina VII. 16. 918-4

**P

Razvoj poštne službe v Dalmaciji

Pogled na Split z Marjana

Brzojavna služba se je začela v Dalmaciji leta 1854, ko je začel v Splitu in Zadru poslovati brzojav. Poznejše se je razvijala dokaj hitro. Leta 1855 sta je dobila Dubrovnik in Kotor, leta 1857 Herceznovi, Metkovic in Šibenik, leta 1858 Obrovac, naslednje leto Budva, Knin, Petrovac na Morju in Sinj itd. Leta 1872 je imela Dalmacija 45 brzojavnih postaj za javni promet, ki so tisto leto prejele in odposlale 443.314 brzojavk.

Tudi telefonska služba se je začela v Dalmaciji v 19. stoletju. Razvijala pa se je bolj počasi kakor brzojavna služba. Šele leta 1908 je bilo installiranih 292 telefonskih aparatov, leta 1910 pa 445 s 4 telefonskimi centrallami in 5 javnimi govorilnicami. Leta 1910 je imela Dalmacija 184.461 kraljevih telefonskih pogovorov, telefonsko omrežje pa je merilo 350 km. Med prvo svetovno vojno se je stanje zboljšalo. Dobili so več brzojavnih in telefonskih prog. V stari Jugoslaviji je bilo PTT omrežje slika splošne zaostalosti in izraz zsodovinskega razvoja takratnih družbenih odnosov, ki so se zrcalili tudi v pomanjkljivem omrežju poštnih, brzojavnih in telefonskih ustanov s primitivnimi tehničnimi sredstvi. Tudi mehanizacija je bila takrat še na nizki stopnji.

Tudi neenakomernost gospodarskega in kulturnega stanja v stari Jugoslaviji je močno vplivala na neenakomerno porazdeljitev PTT omrežja po državi. Na eno pošto je odpadlo 7450 prebivalcev. Tudi poštne niso bile enakomerno porazdeljene. V banovini z najgostejšim omrežjem je bila ena pošta na 2200 prebivalcev, v banovini z najredkejšim omrežjem pa je moralo eno pošto, komaj 25.000 prebivalcev. V Dalmaciji je odpadlo na vsako pošto 3550 prebivalcev, zdaj pa jih odpade 2700.

Po prvi svetovni vojni je dobil Split poštno direkcijo in potem se je poštna služba hitreje razvijala. Brzojavna, telefonska in tehnična sredstva so zaostajala za sodobno tehniko. Visokofrekvenčnih zvez v Dalmaciji sploh niso uporabljali. V brzojavni službi so imeli zastarele aparate namesto modernih teleprinterjev. V telefonski službi niso uporabljali vodov za večkratne pogovore hkrati itd. Med narodnoosvobodilno borbo in ljudsko revolucijo so bile tudi v Dalmaciji poštne, brzojavne in telefonske naprave večinoma porušene. Po osvobditvi so poštni uslužbenci požrtvovalno pomagali obnavljati omrežje. Poštna direkcija v Splitu je začela zopet poslovati oktobra 1944.

Takoj po osvobditvi so začeli tudi v Dalmaciji vzpostavljati dobre zveze. Poštna služba je dobila teleprinterje in druge moderne naprave. Zdaj imajo vsi večji vozlj visokofrekvenčne naprave in vode, vse večje pošte pa teleprinterje. Na področju Dalmacije ima zdaj 148 krajevnih ljudskih odborov telefonske zveze. Da bi čimprej zadovoljili potrebe mnogega gospodarstva, industrije in prebivalstva ter omogočili čim širšo uporabo brzojava in telefona, smo začeli graditi dve tovarni za brzojavne in telefonske naprave, v Zagrebu tovarno »Nikola Teslas, v Beogradu pa tovarno »Mihajlo Pupin«. Ko bosta ti dve tovarni obratovali, bomo dobili dovolj modernih naprav za še uspešnejši razvoj naše poštne službe.

Poskusi z reakcijskim pogonom ladij

Nov sistem pogonskih naprav za ladje so izdelali v neki poskusni postaji ameriške ladjedelniške industrije. Novi pogon so nazvali »hidravlicen«. Glavni del pogonske naprave je podolžni kanal, po katerem teče vodoskoci trup ladje. Vodo, ki priteče spredaj v ladjo, vsrkajo turbine, ki jo potem z veliko brzino potiskajo skozi posebno napravo spredaj. Gre torej za podobno napravo, kakršne je imajo moderni motorji letal na reakcijski pogon, le da gre tam za zrak, tu pa za vodo. Steviło obratov turbine regulira hitrost ladje, poseone reakcijske naprave ob straneh pa njeno smer.

Dosedanji rezultati pa se močno razlikujejo od prvotno pričakovanih. Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s hidravličnim pogonom ladij, pa vzlic temu verujejo v uspeh.

Nova otroska filmska zvezda

Znani hollywoodski režiser Florence Brown je odkril novo otroško zvezdo. Za svoj novi film »Angeli in gusarji« je iskal osemletno dekletce. Prijavilo se je 838 deklic in 53 so jih za poskusno filmali, toda Brown ni bil zadovoljen. Tedaj pa je opazil v studiu temnolaso deklico, ki je povsem ustrezala njegovim željam. Gre za hčerko uslužbenca znanega filmskega podjetja Metro Goldwyn Mayer Donna Maria Corcoran. Ko je stopila pred kmrat pred filmsko kamero, se je takoj pokazal njen izredni talent, Brown je povedal novinarjem, da je odkril veliko otroško zvezdo, ki je Hollywood čakal nanjo že vel let.

Nov način prepiranja krvi

V sodelovanju z mednarodnim Rdečim križem uporabljajo strokovnjaki hawardske univerze novo metodo za zbiranje in konserviranje krvi. Kri razkrojie na njene sestavne dele, ker jo lahko le tako obvarujejo, da se precej časa ne sesede. Razkrojiti jo morajo tako, ko pritečе iz žil.

Razkrajanje krvi na njene sestavne dele je precej zamotano. Kri teče najprej skozi plastič...o cev, ki je v njej gumijasta zmes. Le-ta potegne iz krvi kalcij. Potem prde kri v posodo z določenimi kemikalijami, ki povzročijo, da se odeča krvna telesca izločio in usedejo na dno posode, ostala kri s plazmo, belimi krvnimi telesci in drugimi sestavinami pa odteče v drugo posodo. V tej posodi se pod vplivom sredočebne sile bela krvna telesca ločijo od plazme. Potem odstranijo kri v krvi se snov, ki povzroča njeno sesedanje. Naposled razkrojе se preostalo plazmo na sestavne dele, ki jih lahko ločene zelo dolgo ohranijo.

Iz življenja Bernarda Shawa

Tudi Bernard Shaw seveda ni bil navdušen za davek od dohodkov. Nekega dne so mu poslali vprašalno polo in vestno jo je izpolnil, čeprav je vedel, kakšen je njen namen. Ko pa je prišel do rubrike: »Kdo je šе udeležen pri vašem podjetju?« je pripisal »Davični urad«.

* * *

V nekem na »Times« naslovljenem pismu je Shaw pisal: »Zaločnike, čeko stavce, slikarje in podobne poklice bi morali v davčnih zadevah obravnavati enako kakor dobitnike stav na konjskih dirkah. Ki jim ni treba plačevati nobenih davkov. Vsi poklicni pisatelji, skladatelji, založniki in gledališki ravnatelji žive od besene igre, ki je bolj nezanesljiva, kakor upanje človeka, ki stavi na konjskih dirkah na

tega ali onega konja. Od 50 gledaliških del, ki sem jih napisal, so bila nekatera zate igre, druga pa zanle. Ce to ni igra, potem pa res ne vem, kaj je igra.«

Nekemu mlademu zakonskemu paru je poslal Shaw za poročno darilo ček za 15 funtov. Zakonca sta imela to za šalo in sta mu ček vrnila. Sledilo je Shawovo pismo: »Moj namen je bil nuditi ljudem koristen primer. Vidim pa, da ljudje najteže razumejo pamet. Zdaj razmišljam, kaj bi vama podaril: ribiško palico ...zajemalko za juho, stolalo za dežnike ali cvetlično vazo. Upam, da bosta dobila za poročna darila sedem ribiških palic, deset zajemalk, trinajst stojal za dežnike in petintrideset vaz.«

* * *

»V Londonu so še skromne žene,« je rekel nekoč nekdo Shawu, »na primer moja žena je prava skromnost.« »Da, vaša žena je res skromna,« ma je odgovoril Shaw, »saj ne bi se nila poročila z vami.«

* * *

Shaw je bil že na stara leta navdušen za šport. Razen plavalnega športa je gojil predvsem golf. Pri tem se mu je večkrat pripetilo, da je zgrešil žogico in v takih primerih se je vedno silno razjezil in zaklel zmerjati. Nekoč, ko je igral golf, je zaslišal hlizni glas: »Ljudje, ljudje! Ali ste kaj pozabili? Ali ste pozabili, da vas ljudje vidijo? Ali ste pozabili, da vas ljudje vidijo? Ali ste pozabili, da vas ljudje vidijo?« Shaw je obrnil glavo in zagledal dvanajst ljudi, ki so bili v gledališču. Ko je bil Shaw star 44 let, je bil v Londonu na gledališki premieri. Ko je bil v Londonu na gledališki premieri, ranjenih pa 22 in ko sta bila poškodovana dva angleška ruševca, Albanija je bila pripravljena plačati največ 112.000 dolarjev odškodnine.

Tri zahodne države so se sporazumele, da bodo sporno zlato izročili Veliki Britaniji, če bi stalni arbitražni sodnik razsodil, da pripade Albaniji. Sporazumele so se tudi, da bi sprejele sklep Mednarodnega sodišča v Haagu, če bi se Albanija v tej zadevi znova obrnila nanj. To pa bi se zgodilo le, ko bi Albanija storila ta korak najpoznejše 90 dni po arbitražni odločitvi švicarskega sodnika.

Dr. Sauser-Hall bo začel poslovati s sklicanjem sestanka v Brusilju, na katerem bodo predstavniki Albanije, Italije in treh zahodnih držav pozvani, naj pojasnijo svoje stališče in zahteve. Primer tega zlata bi mogel biti izžipot za sklepe Mednarodnega sodišča glede poravnavanja denarnih sporov. Ce nam-

Za 2339 kilogramov zlata se prepirajo

Mednarodno sodišče v Haagu je predložilo švicarskemu profesorju za mednarodno pravo Georgesu Sauser-Hallu z univerze v Zenevi in Neuchatelu kot stalnemu arbitražnemu sodniku zahtevo Albanije in Italije po 2339 kg zlata v vrednosti 2,631.000 dolarjev. Zlato so odnesli nacisti iz Rima leta 1943. Za dr. Sauser-Halla kot razsodnika so se odločili na podlagi sporazuma med ZDA, Veliko Britanijo in Francijo, sklenjenega leto 25. aprila, ker posebna komisija teh treh držav za razdelitev zaplenjenega nacističnega zlata ni mogla urediti te zadeve.

Palača Mednarodnega sodišča v Haagu

Italijanska delegacija pravi, da je to zlato podlaga albanskih bankovcev, ki jih je izdala Italija preko albanske Narodne banke po italijanskem fašističnem vdoru v Albanijo leta 1939. Na podlagi teza zahteva Italija, naj izročе zlato sedanji italijanski vladi, Albanija pa zahteva, naj izročе zlato albanski vladi. Ce bi ustregli zahtevi Albanije, bi mogla Velika Britanija zahtevati izročitev tega zlata na podlagi odškodninske razsodbe, ki jo je izreklo Mednarodno sodišče proti Albaniji 15. decembra 1949. Po tej razsodbi naj bi dobila Velika Britanija 2,363.000 dolarjev odškodnine. Slo je za nesreče v Krfskem prelivu, ko je bilo ubitih 44 angleških mornarjev, ranjenih pa 22 in ko sta bila poškodovana dva angleška ruševca. Albanija je bila pripravljena plačati največ 112.000 dolarjev odškodnine.

Tri zahodne države so se sporazumele, da bodo sporno zlato izročili Veliki Britaniji, če bi stalni arbitražni sodnik razsodil, da pripade Albaniji. Sporazumele so se tudi, da bi sprejele sklep Mednarodnega sodišča glede poravnavanja denarnih sporov. Ce nam-

reč ena izmed sprtih strank ne sprejme sklepa Mednarodnega razsodišča, ni nobene možnosti sankcij, niti ukrepov, da bi sklepe uveljavili. Edini pravni lek predvideva v Ustanovni listini Združenih narodov za tak primer, je predložiti spor Varnostnemu svetu. Tam pa lahko Sovjetska zveza z vetom prepreči morebitne ukrepe proti Albaniji.

Bivši sodnik Mednarodnega sodišča v Haagu Manley Hudson je rekel, da je bilo v predvojnem stalnem sodišču razmeroma malo sklepov, ki so zahtevali določene ukrepe iz ene sprte stranke. Pred vojno ni bilo primerov, da bi

Zdravilo proti migreni

Migrena je glavobol ne le za ljudi, ki jih muči, marveč tudi za zdravnike, saj je vedno ne poznajo njenega povzročitelja. Mnogo je domnev, zakaj nastane glavobol: preobčutljivost, hormonske motnje, duševna potrtost itd. Ameriška zdravnika dr. Friedman in dr. Van Storch, ki se že 4 leta ukvarjata s proučevanjem te neprijetne bolezni, sta nedavno objavila, kaj sta ugotovila. Po njunem mnenju je med ljudmi, ki so imeli migreno, pa jih ne muči več, mnogo takih, ki sploh migrene nikoli niso imeli. Ugotoviti migreno ni lahko. Njen glavni znak je glavobol. Navadno pa boli človeka glava samo na eni strani. Včasih spremlja glavobol tudi bljuvanje. Migreni so podvrženi zlasti nervozni ljudje. Ameriška zdravnika sta proučila 11 preparatov glede njihove zdravilnosti proti migreni. Najučinkovitejše zdravilo je zmes kafergona, ki ga dobimo iz kave ali čaja, in ergotamina, ki je v rži. S tem zdravilom so ozdravili izmed 600 bolnikov 80%. Kofergon jemljejo bolniki v obliki tablet, medtem ko dajejo zdravniki druge preparate proti migreni v injekcijah. Razen kafergona pri. poročata ameriška zdravnika še psihoterapijo, ker menita, da morejo povzročati migreno razne duševne motnje.

Kmalu bo minilo pet let, kar je bila v Nürnbergu izrečena obsodba

Dne 1. oktobra 1946 je izreklo mednarodno vojaško sodišče za sojenje vojnih zločincev v Nürnbergu obsodbo nad 22 vojnimi zločinci bivše fašistične Nemčije. Obsojeni so bili na smrt z obešanjem: **Göring, Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Frank, Frick, Streicher, Jodl, Seyss-Inquart** in **Bohrmann** (sojen v odsotnosti); za dosmrtno ječo: **Hess** in **Funk**, na 20 let ječe **Schirach** in **Speer**, na 15 let ječe **von Neurath**, na 10 let ječe: **Doenitz**, medtem ko so bili **Schacht**, **von Pappen** in **Fritsche** oproščeni.

Demokratično javnost je takrat presenetila popustljivost sodnikov do štirih obtožencev, pričakovala je namreč, da bodo obsojeni na smrt vsi obtoženci, kakor so tudi zasluzili. Zlasti veliko je bilo negodovanje po svetu zaradi oprostitve Schachta, von Pappena in Fritscha, katerih zločini niso prav nič zaostajali za zločini drugih nacističnih kolovodij.

Na sliki vidimo 15 izmed 22 največjih nacističnih vojnih zločincev med obravnavo v Nürnbergu. V prvi vrsti sedijo od leve proti desni: **Hermann Goering, Rudolf Hess, Joachim von Ribbentrop, Wilhelm von Keitel, Hans Frank, Wilhelm Frick** in **Julius Streicher**, v drugi vrsti za njimi pa: **veliki admiral Doenitz, Erich Raeder, Baldur von Schirach, Fritz Sauckel, Alfred Jodl, Fritz von Pappen, Arthur Seys-Inquart** in **Albert Speer**. Obtoženi dr. Ley si je med sodno obravnavo končal življenje.

Gradiva s tega velikega, v zgodovini človeštva edinstvenega procesa se je nabralo toliko, da bo napolnilo približno 80 debelih knjig. In na podlagi tega gradiva je napisal francoski zgodovinar in publicist Raymond Cartier zanimivo knjigo.

TAJNOSTI DRUGE SVETOVNE VOJNE,

ki jo bomo začeli v slovenskem prevodu prihodnji teden priobčevati kot podlistek v ljubljanskem dnevniku.

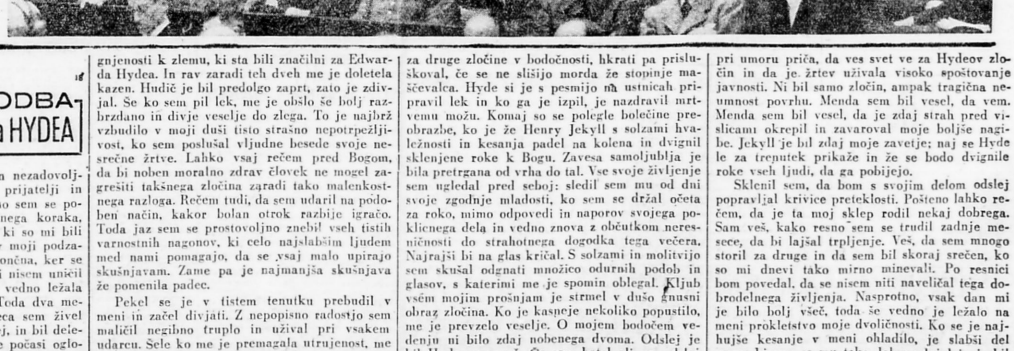

STEVENSON:

ČUDNA ZGODBA dr. JEKYLLA in gospoda HYDEA

Da, izbral sem si ostarelega in nezadovoljnega doktorja, ki ga obdajajo prijatelji in vzpodbuja pošteno upanje. Odločno sem se poslovil od svobode, mladosti, prožnega koraka, nemirne krvi in skrivnih užitkov, ki so mi bili dani v podobi Hydea. Morda pa v moji podzavesti ta izbira le ni bila tako dokončna, ker se nisem odrekel niti hiši v Sohu niti nisem uničil obleke Edwarda Hydea, ki je še vedno ležala pripravljena v mojem kabinetu. Toda dva meseca sem držal besedo. Dva meseca sem živel tako strogo, kakor še nikdar poprej, in bil deležen plačila mirne vesti. Čas pa je počasi ogladal moj strah, mirna vest pa je postala nekaj samo ob sebi umevnega. Hrepenenje me je začelo mučiti, kakor da bi si hotel Hyde priboriti svobodo, in v uri slabosti sem si znova napravil lek in izpil pijačo, ki me je preobrazila.

Ko pijanec razpravlja sam s seboj o svojem grehu, sem prepričan, da se ne zaveda v večini primerov nevarnosti, ki mu grozi zaradi njegove fizične brezčutnosti. Niti jaz, čeprav sem dolgo tehtal svoj položaj, nisem dovolj upoštevalpopolne moralne brezčutnosti in blazne nagnjenosti k zlemu, ki sta bili značilni za Edwarda Hydea. In rav zaradi teh dveh me je doletela kazen. Hudič je bil predolgo zaprt, zato je zdivjal. Se ko sem pil lek, me je obšlo še bolj razbrzdano in divje veselje do zlega. To je najbrž vzbudilo v moji duši tisto strašno nepotrpežljivost, ko sem poslušal vljudne besede svoje nesrečne žrtve. Lahko vsaj rečem pred Bogom, da bi noben moralno zdrav človek ne mogel zagrešiti takšnega zločina zaradi tako malenkostnega razloga. Rečem tudi, da sem udaril na poseben način, kakor bolan otrok razbije igračo. Toda jaz sem se prostovoljno znebil vseh tistih varnostnih nagonov, ki celo najslabšim ljudem med nami pomagajo, da se vsaj malo upirajo skušnjavam. Zame pa je najmanjša skušnjava že pomenila padec.

Pekel se je v tistem tenutku prebudil v meni in začel divjati. Z nepopisno radostjo sem maličil negibno truplo in užival pri vsakem udarcu. Šele ko me je premagala utrujenost, me je naenkrat sredi delirija zgrabila za srce mrzla groza. Megla se je razpršila, spoznal sem, da sem zapravil življenje. Zbežal sem s prizorišča svojega zločina v trepetu in ponosen nanj, z nasičenim in še povečanim poželenjem po zlu, a s tako veliko ljubeznijo do življenja kakor še nikoli poprej. Stekel sem v hišo v Sohu in (da bi se popolnoma zavaroval) uničil svoje listine. Potem sem se odpravil skozi ulice, na katerih so gorele svetilke, v istem dvojnem zanosu, ko sem se veselil zločina in lahkomiselno delal načrte za druge zločine v bodočnosti, hkrati pa prisluškoval, če se ne slišijo morda že stopinje mačečavca. Hyde si je s pesmijo na usticah pripravil lek in ko ga je izpil, je nazdravil mrtvemu možu. Komaj so se polegle bolečine preobrazbe, ko je že Henry Jekyll s solzami hvaležnosti in kesanja padel na kolena in dvignil sklenjene roke k Bogu. Zavesa samoljubija je bila pretrgana od vrha do tal. Vse svoje življenje sem ugledal pred seboj: sledil sem mu od dni svoje zgodnje mladosti, ko sem se držal očeta za roko, mimo odpovedi in naporov svojega poklicnega dela in vedno znova z občutkom nerešničnosti do strahotnega dogodka tega večera. Najrajši bi na glas kričal. S solzami in molitvijo sem skušal odgnati množico odurnih podob in glasov, s katerimi me je spomin oblegal. Kljub vsem mojim prošnjam je strmel v dušo gnusni obraz zločina. Ko je kasneje nekoliko popustilo, me je prevzelo veselje. O mojem bodočem vedenju ni bilo zdaj nobenega dvoma. Odslej je bil Hyde nemogoč. Ce sem hotel ali ne, odslej sem se moral držati boljše plati svoje narave. Kako me je misel na to veselila! S kakšno ponižnostjo sem se spet oklenil omejitev naravnega življenja! S kakšno iskreno odpovedjo sem zaklenil vrata, skozi katera sem tolikokrat prihajal in odhajal, in pohodil ključ pod seboj!

Naslednji dan je prinesel novico, da je bila pri umoru priča, da ves svet ve za Hydeov zločin in da je žrtev uživala visoko spoštovanje javnosti. Ni bil samo zločin, ampak tragična neumnost povrhu. Menda sem bil vesel, da vem. Menda sem bil vesel, da je zdaj strah pred visicami okrepil in zavaroval moje boljše nagibe. Jekyll je bil zdaj moje zavetje; naj se Hyde le za trenutek prikaže in že se bodo dvignile roke vseh ljudi, da ga pobijejo.

Sklenil sem, da bom s svojim delom odslej popravljal krivice preteklosti. Pošteno lahko rečem, da je ta moj sklep rodil nekaj dobrega. Sam veš, kako resno sem se trudil zadnje mesece, da bi lajšal trpljenje. Veš, da sem mnogo storil za druge in da sem bil skoraj srečen, ko so mi dnevi tako mirno minevali. Po resnici bom povedal, da se nisem niti naveličal tega dobrodelnega življenja. Nasprotno, vsak dan mi je bilo bolj všeč, toda še vedno je ležalo na meni prokletstvo moje dvoličnosti. Ko se je najhujše kesanje v meni ohladilo, je slabši del mene, ki sem se mu tako dolgo vdajal in je bil šele pred kratkim ukročen, začel zahtevati zase svobodo. Ne da bi mislil na to, da povrnem Hydea. Takšna misel ni bila dovolj, da me prestraši do kraja. Ne, v lastni osebi se mi je porodila skušnjava, da bi se malo poigral s svojo vestjo in kot navaden skrivni grešnik sem končno omagal pred skušnjavo.

Odgovorni urednik: Ivan Stokovec — Lastnik: Osvobodilna fronta Slovenije — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca«. — Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Kneziljeva ul. 6, poštni predal 371 (ni štev. 35-23 do 35-25). — Mesečna naročnina 120 dinarjev. — Inseratni oddelek, Selenburgova ul. 5, telefon 38-96. — Tekoči račun NB 601-90331-4.